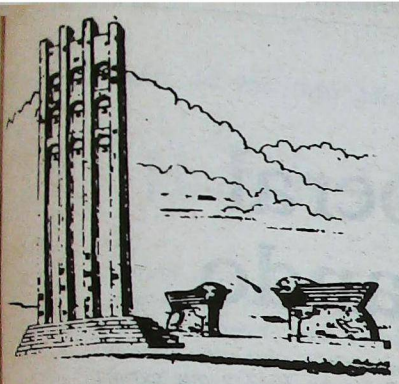

Արտասահման

SARDARABAD

BUENOS AIRES
AÑO XV
Nº 542 y 543
Miércoles
20 y 27 de
Setiembre
de
1989

FIEL EXPRESION DEL PENSAR DEMOCRATA LIBERAL DE LAS COLECTIVIDADES ARMENIAS DE SUDAMERICA
PRIMER PERIODICO ARMENIO DE SUDAMERICA IMPRESO EN SISTEMA OFFSET

Editorial

Los 15 años de Sardarabad

una etapa más aguda de la inestabilidad económica y de la inflación manifestadas a principios de 1989, el 20 de Agosto pasado se echaban los cimientos del nuevo Centro Suren y Virginia Fesjian, de la Asociación Cultural Tekeyan y de su órgano periodístico **Sardarabad**.

Este solemne acto de fundación coincidía con el décimo quinto año de nuestro semanario, y la singular importancia de este acto fue testimoniada de manera elocuente por la emoción y las lágrimas de alegría expresadas por los fundadores de la institución, allí presentes, así como con los discursos alentadores de los oradores y con los telegramas, cartas de felicitación y donaciones que todavía no cesan de llegar a nosotros por parte de amigos y personalidades.

Una mirada retrospectiva sobre la actuación que nos cupo en los 15 años transcurridos, nos demuestra que ellos constituyeron una serie interminable de sacrificios (materiales, físicos...) y una lucha ardua y permanente para allanar inéditos obstáculos que, de manera contínua, se erizaban en nuestro camino.

Sardarabad nació por la decisión del Consejo Central de ODLA, para que sea el portavoz fiel de los ideales irradiantes de nuestra organización en América del Sur, así como para informar a la opinión pública poniéndola en una relación permanente con todas las colectividades de la diáspora y con la Madre Patria.

En esa época el sano y realista patriotismo de la ODLA, era el blanco predilecto de cobardes calumnias e interpretaciones malintencionadas que trataban de presentarnos con colores extraños y alejados de nuestra convicción y trayectoria, haciéndolo con argumentos absoluta y diametralmente opuestos a nuestros principios democráticos y liberales.

Hemos trabajado y luchado con honestidad a favor de la Madre Patria y de la Madre Sede de Santa Etchmiadzín, apoyando sin reservas a la más poderosa organización pan-armenia -la UGAB. Consideramos con satisfacción que no fueron vanos nuestros esfuerzos, sacrificios e incansables trabajos.

Hoy han cambiado los tiempos. Desde febrero de 1988, el reclamo y la lucha por Artsaj pusieron en un común denominador a toda la armenidad; de Artsaj a la Madre Patria y de la Madre Patria a la Diáspora, con todas sus colectividades. No es pequeño consuelo constatar que nuestro pueblo enfrenta todos los eventos que sacuden a la armenidad con un espíritu de unión y colaboración.

En los días siguientes al espantoso terremoto del 7 de diciembre, la Diáspora, como un solo hombre, acudió en ayuda de la Madre Patria y hoy participa de la obra de reconstrucción con todos sus medios, demostrando una ayuda que honra.

El Estado armenio, por primera vez desde hace 70 años, ha tomado la iniciativa de revalorar nuestra historia contemporánea y a la corrección de los errores del pasado en todos sus dominios. Por el empuje del "glasnost" y la "perestroika", los movimientos de reforma aplicados, así como también el acercamiento de Antelias y de la Madre Sede de Santa Etchmiadzín, sin duda alguna tendrán su repercusión constructiva y ejemplar sobre el fortalecimiento de la unión en la diáspora.

Luego de las matanzas de Sumgait, Kirovabad, Najichevan y Bakú, hoy la Madre Patria -económicamente- y Artsaj, se encuentran rodeadas por los azeríes y viven horas decisivas de ser o no ser. Y qué decir acerca de la colectividad madre de El Líbano. Una colectividad que hasta el pasado cercano proveía valiosas falanges de líderes armenios, intelectuales y escritores, y que hoy necesita de la ayuda incondicional de todos y cada uno de nosotros.

Por otra parte, la prensa armenia que no tiene los poderosos medios y posibilidades de la prensa internacional, hoy se debate en la peor situación material y recurre a enormes sacrificios para conservar su existencia.

Así es también la sitación de **Sardarabad.**

Sin embargo, cuando tomamos en consideración todas las causas sagradas arriba mencionadas, nos convencemos de que no asumir las también sagradas responsabilidades correspondientes, no cumplir los enormes sacrificios y no editar el periódico, equivaldría a una deserción.

Esa es la razón por la cual **Sardarabad** sigue y seguirá cumpliendo en esta parte del mundo su apostolado ya consagrado. No sólo para servir a la colectividad, para la conservación de la armenidad, para la Causa Armenia y la Cultura, sino también para cada día seguir, vivir y hacerse eco de los dolores, alegrías y nuevas realizaciones del pueblo armenio, fielmente conforme a los principios patrióticos inalienables y totales de ODLA.

ODLA denuncia ante las Naciones Unidas

Con motivo de las atrocidades que continuamente cometen los azeríes contra la población armenia, el Presidente del Comité Central de la Organización Demócrata Liberal Armenia, en los Estados Unidos y Canadá, ha enviado el siguiente telegrama al Secretario General de la UN:

"Atrocidades contra sitiados armenios de Nogorni Gharabagh se producen diariamente, desafiando tropas soviéticas. Habiendo formulado, el 4 de setiembre, apelación al Consejo Nacional de Gharabagh, dirigimos a usted nuestro urgente pedido para su intervención personal a fin de prevenir otro genocidio de armenios por azerbaidjanos. Respetuosamente,

Dr. Harutiun Arzoumanian,
Presidente Organización Demócrata Liberal Armenia de U.S.A. y Canadá.
468 Mt. Auburn Street
Watertown, Ma. 02172

Ultimo Momento

Gorbachov intimó a solucionar el tema Artsaj

Moscú, 25 (AP) El Presidente Mikail Gorbachov emplazó hoy a los gobernantes de Armenia y de Azerbaidjan para que, en el término de 2 días, propongan una solución al bloqueo ferroviario que está paralizando la actividad en Armenia. Asimismo admitió que hay pocos indicios de que este conflicto, que estalló hace 20 meses, vaya a ceder.

"Hemos resuelto dar a las autoridades republicanas 2 días para examinar la situación y después, si es necesario, deberán adoptarse medidas concretas". Esto es lo que dijo Gorbachov al Parlamento, sin entrar en detalles.

Ahora estamos aquí...

Provisoriamente, y hasta nuevo aviso, estaremos en Gorriti 4804, de esta Capital (a sólo 2 cuadras de nuestro domicilio anterior), **hasta tanto esté terminado el nuevo edificio que iniciaremos en los próximos días. Nuestro teléfono sigue siendo: 771-2520.**

Un líder liberal en el mundo

La doctrina liberal continúa avanzando

Antonio Martino, presidente de la Sociedad Mont-Pélérin, fundada en Suiza en 1947 y que agrupa al pensamiento liberal europeo, tuvo en Buenos Aires caros conceptos sobre la realidad liberal en el mundo cuando vino, hace pocos días, a dictar un seminario en la Escuela Superior de Estudios de Administración de Empresas. En esa oportunidad, el periodista Germán Sopeña lo entrevistó para La Nación, y de esa entrevista entresacamos los sustanciosos conceptos que ofrecemos a nuestros lectores.

-¿Cuáles son hoy los principales temas de relfexión del pensamiento liberal?

- El problema fundamental para todos, no sólo para los liberales, es que mientras desde un punto de vista teórico estamos venciendo, desde el punto de vista político real no hemos dado demasiados pasos adelante. La retórica ha cambiado.

Cuando se plantea un problema concreto no se alcanza a traducir la idea liberal en realidades porque prevalecen los intereses creados.

A mi juicio, lo que nosotros podemos hacer es señalar de qué modo pueden ser contrarestados los intereses particulares en beneficio de un cambio que será favorable para el conjunto de toda la sociedad. Creo que es poco lo que hemos obtenido hasta ahora en Euroa, a excepción de ciertos cambios de fondo en Inglaterra.

Es verdad que allí hay un problema para el liberalismo. Esto proviene de un hecho esencial: las soluciones liberales no son fáciles, son difíciles de comprender. Es mucho más fácil proponer, y hacer aprobar, una ley que decreta la felicidad obligatoria antes que plantearse cómo modificar el sistema de seguridad social para que funcione mejor. Por otra parte, los economistas suelen escribir en términos muy aburridos, y los economistas liberales no son una excepción. Los problemas concretos, desafortunadamente, no tienen "sex-appeal" para la opinión pública. Pero hay que resolverlos.

- ¿Qué fenómeno político ha permitido entonces que, a pesar de estas dificultades que usted anota se haya producido en los últimos años un resurgimiento tan notorio del liberalismo?

- Hay dos razones. La primera es que el socialismo ha sido probado y resultó un fracaso. Al comienzo de este siglo, la idea socialista confrontaba una realidad que era el capitalismo, necesariamente imperfecto, con un ideal socialista que era necesariamente perfecto. Hoy se ha visto el socialismo en la práctica, no sólo imperfecto sino también totalitario, y esto juega naturalmente en favor del liberalismo.

El segundo gran movimiento es que hoy comprendemos el funcionamiento de una economía libre mucho mejor de lo que conocíamos hace 40 ó 50 años. En los años posteriores a la Segunda Guerra Mundial hemos visto una verdadera explosión de estudios e investigaciones que demuestran que el liberalismo es operativo, que funciona, y que si no garantiza la inmortalidad o la felicidad, al menos garantiza un bienestar. Estos estudios también han demostrado fehacientemente la correspondencia entre libertad individual y progreso económico.

- ¿Qué ha cambiado entre un liberal del siglo XIX y uno de fines del siglo XX?

-Creo que hoy los liberales como lo entiendo yo deben ser del siglo XXI, porque el futuro es para el liberalismo que vemos hoy. El liberalismo del siglo XIX se encontraba a la defensiva, porque el Estado intervenía poco en la vida económica y había presiones para que aumentara esa intervención. Más que proponer algo positivo, los liberales intentaban retardar un desarrollo que juzgaban, acertadamente, como un peligro. Vemos que estaban en lo cierto porque el crecimiento del Estado derivó en el socialismo en algunos casos, en el nazismo o fascismo en otros. Pero en aquel momento estaban a la defensiva. Hoy, en cambio, los liberales estamos al ataque. Tratamos de transformar la sociedad con un sentido liberal, porque la intervención estatal creció a dimensiones exageradas.

- ¿Qué vió cambiar en los 45 años que van desde el fin de la Segunda Guerra Mundial hasta hoy?

- En sentido general, diría que el gran cambio se ha dado en que los grandes pensadores liberales -Popper, Hayek, Buchanan, etc.- ya no sólo son leídos por los liberales sino que interesan a todos los sectores, incluídos los adversarios.

- ¿Le falta al liberalismo un mensaje más contundente respecto de otros aspectos de la vida social o política que no sean los estrictamente económicos?.

- Yo creo que no, pero es cierto que esa impresión prevalece en la sociedad. Hay mucha gente que cree todavía que el liberalismo es una doctrina económica. No lo es, es una filosofía de la vida. Pero ya que existe esta percepción distorcionada, corresponde subrayar más los aspectos filosóficos, históricos y sociales. El otro aspecto que corresponde esclarecer es que la economía no es sólo un problema de dinero, de beneficio o de empresas. La economía es un método de análisis, y este método -la noción de los recursos limitados, del conocimiento limitado- sirve para analizar todos los problemas sociales.

- ¿Cuál es hoy la diferencia entre un liberal y un conservador?

-Hay que definir previamente qué entendemos exactamente por un conservador. Si pensamos en un conservador a la inglesa, allí la diferencia con un liberal radica en una concepción distinta sobre las libertades no económicas. Un conservador puede ser partidario de la pena de muerte, por ejemplo, en tanto que un liberal sería más bien contrario a ella.

Pero la verdadera diferencia, a mi juicio, es un estado mental. El liberal considera a la libertad un valor absoluto, y, por lo tanto, considera como la unidad fundamental de análisis al individuo.

El conservador considera, en general, a la nación como unidad elemental de análisis, antes que al individuo. Asimismo, el conservador no considera a la libertad un valor absoluto; la ve más bien como un instrumento de orden económico. Al observar que la libertad genera más actividad económica la recomienda como instrumento, no como valor.

Precisaría un poco más: el liberal es favorable a la libertad de mercado aún si eso resulta menos eficiente que el socialismo. El conservador prefiere la libertad de mercado sólo si eso es más eficiente.

- ¿Quiénes son hoy los principales adversarios del liberalismo si el socialismo está en dificultades?

-Ciertamente no hay hoy un fuerte adversario como lo era en el pasado el socialismo. Nuestro verdadero adversario son los "acomodantes", los que no quieren cambiar nada, los verdaderos conservadores, los que tienen miedo al cambio, los intereses constituídos, los burócratas que no quieren perder el puesto, los políticos que buscan la popularidad fácil prometiendo lo que no se puede hacer. Estos adversarios son hoy los más peligrosos porque no declaran abiertamente su oposición al cambio que significa el liberalismo, sino que se oponen con sus actos.

- ¿Cuál es su respuesta para la crítica tradicional que ve en el liberalismo una defensa tan acérrima del individuo que perdería de vista la injusticia de grandes diferencias entre unos y otros?

-El liberalismo puede recoger ese desafío fácilmente. Basta con demostrar que en las sociedades democráticas liberales son precisamente los más débiles los que están mucho mejor, comparativamente, que los débiles de las sociedades cerradas, estatistas, con clases privilegiadas que usan el poder político para impedir cualquier transformación.

El liberalismo no defiende al fuerte contra el débil. El liberalismo defiende el respeto a reglas de juego. Esta es la máxima oportunidad que pueden tener los más débiles. Para darle un ejemplo: si yo fuera pobre, preferiría mil veces ser pobre en los Estados Unidos que ser pobre en la India o en China Comunista.

Con el dirigente del Instituto Melkonian

Hratch Manoukian

Esta nota, debida a nuestra colaboradora Sra. Jazmín Harutunian de Huttner, coincide con la celebración del 63° Aniversario del Colegio Melkonian, de Chipre, a detalles de cuyo funcionamiento se refiere su dirigente Sr. Hratch Manoukian.

Llegado a Buenos Aires para asistir al desarrollo de la Olimpiada Mundial de los Juegos Navasartian, encontramos al Sr. Hratch Manoukian en un paréntesis de los juegos y lo consultamos sobre los festejos que tendrán lugar en Chipre, con motivo de la apertura de los edificios de UGAB, Institución de la que él es miembro activo.

"Hemos preparado un programa interesante para la inauguración de los edificios del colegio Melkonian y club de UGAB, construidos en el mismo predio que ocupamos actualmente. Las instalaciones para los alumnos serán de características modernas. Y los antiguos edificios se utilizarán sólo como laboratorios, para algún tipo de aulas y para biblioteca.

El sábado llegará a nuestra sede el Presidente de Chipre, señor George Vasiliú y, en su agasajo serviremos un cóctel. El domingo será la inauguración oficial del nuevo club de UGAB y, por la noche, tendrá lugar una velada danzante. El lunes ofreceremos representaciones en honor de las delegaciones de todo el mundo que asistirán a estos actos, presentando un programa muy amplio. Estamos seguros de que los visitantes se verán gratamente impresionados cuando vean las nuevas instalaciones de nuestro instituto y comprueben que en él cultivamos la armenidad y tratamos de mantener en alto ese espíritu. Invitamos a todos los miembros de la comunidad armenia en la Argentina, para que vengan y vean cómo crece un colegio tan prestigioso.

Entre las novedades debo decir que los profesores de nuestro colegio tendrán un edificio de cinco pisos, donde vivirán.

Se han invertido cifras fabulosas para crear mejores condiciones de vida para los estudiantes, y esto les creará a ellos la obligación de aplicarse, concentrarse y prepararse para la lucha por la vida. Nuestro deseo es que lleguen a ser importantes valores para el pueblo armenio, y que allí donde se encuentren ayuden a su comunidad con sus conocimientos y su tiempo."

Sereno, amable, tales son los rasgos que trasunta nuestro distinguido visitante, quien, después de unos días tan ajetreados, tuvo la gentileza de recibirnos y facilitarnos estos importantes datos sobre el futuro del prestigioso Colegio Melkonian.

Jazmín Haroutunian de Huttner

Periodico Armenio
"SARDARABAD"
de la
ASOCIACION CULTURAL
TEKEYAN

Redaccion y Administracion
Cnel. Gorriti 4804 4°C
1414 CAPITAL FEDERAL
T E 771 2520
Horario de atencion: Lun a Vier
de 10 00 a 19 00 hs

Registro Nac. de la
Propiedad Intelectual
N° 76.836
Director
NANABET NANABETIAN
Corresponsalia, receptoria de
avisos y suscripciones en
BRASIL
Sr. Hrair Chahinian
Av. Coxingui 191 Ap. 84
Cep. 00579 - San Pablo
T E 813-6731

URUGUAY
Dr. Pedro Tanielian
Benito Blanco 675 Ap. 201
T E. 70-3114 Montevideo

Satenig Gazarian Viuda de Krikorian
Falleció el 19 de Setiembre de 1988

Setrag Krikorian
Falleció el 5 de Agosto de 1982

Con motivo de un nuevo aniversario de sus fallecimientos, sus hijos hicieron rezar un responso frente a los nichos que guardan sus restos en el Cementerio de La Plata.

Hokehankisd

Con motivo de cumplirse cuarenta días del fallecimiento de nuestra esposa, madre y abuela

Nelly Bergamali

invitamos a la Misa y Responso que se oficiará en la Iglesia San Jorge de Vicente López, el domingo 8 de Octubre de 1989.

Su esposo Mario Bergamali
Sus hijas Viviana, Patricia y Graciela
Hijos Políticos Carlos, Aldo y Alejandro
Sus nietos

U. G. A. B.

ARMENIA 1322 - BS. AS.

773-2820 y 771-6500

Mes de la Cultura Armenia

Organizada por la Comisión de Damas de la Unión General Armenia de Beneficencia y con la participación de las Comisiones de Damas de la colectividad argentino-armenia, el

6 de Octubre, a las 20 hs.

tendrá lugar, en el Auditorio Gulassarian la disertación que compartirán la Dra. Lucía Dumanian, la Lic. Isabel Djeredjian, la Profesora Nélida Bulgurdjian y el Dr. Pascual Ohanian.

El tema versará sobre:

LA INJUSTICIA Y EL DESARRAIGO
Y SUS CONSECUENCIAS
SICOEMOCIONALES

El acto será en Armenia 1322, con entrada libre.

LIGA DE JOVENES

"Arte y Tradición Armenia en Buenos Aires"

2 al 6 de Octubre de 1989

THE ROYAL BANK OF CANADA

Florida y Cangallo

ALMUERZO

En honor del Sr. Ministro de Relaciones Exteriores de Armenia

Dr. Anatoly Meguerditchian

Organizado por la Promoción 1989 del Instituto Educativo Marie Manoogian

Domingo 1° de Octubre, 12,30 hs.

Cenas de los viernes

Promoción 1990

Los padres y madres de alumnos de esta promoción del Instituto Marie Manoogian, han tomado a su cargo las tradicionales "Cenas de los viernes", con la coordinación general del conocido gourmet Nubar Barssamian.

Se invita a todos cuantos quieran disfrutar de los más deliciosos platos armenios.

Buenos deseos para Aram Donikian

El Sr. Aram Donikian, integrante de esta filial de la ODLA y miembro fundador de esta institución, fue sometido a una intervención quirúrgica.

Lo saludamos afectuosamente, y le hacemos llegar nuestros votos de pronta recuperación.

A 120 años de su nacimiento

Vartabed Gomidás

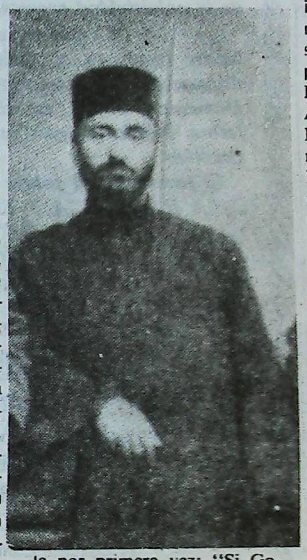

Para el pueblo armenio, ese nombre sagrado corresponde a la más importante y célebre personalidad de la música nacional armenia. Compositor singular, músico-pensador, cantor y director de coro, pedagogo y educador, así de polifacética fue la personalidad creadora de Vartabed Gomidás.

Internándose en las regiones más desconocidas de la música popular, Gomidás descubrió la viva heterogeneidad del contenido emocional y los recursos expresivos de ese arte prístino. Con su legado etnográfico, cumplió una enorme obra en el campo del folklore musical armenio e internacional. Precisamente fue él quien, como consecuencia de largos años de comunicación con su pueblo, manifestó: **"el pueblo es el más grande creador, aprended de él".**

En su afan de llevar la música de Armenia hacia los centros urbanos, Gomidás creó técnicas de composición especiales para conservar las características únicas de las melodías aldeanas armenias. Experimentó con sonidos graves y con técnicas de hetereofonía, para evitar los modelos rítmicos y las progresiones armónicas convencionales de occidente. elementos extraños a la naturaleza básica de la música de Medio Oriente. En sus numerosisimas obras se percibe no sólo la fuerza vital y el encanto inimitable de la música popular, sino también la fuerte personalidad creadora del compositor. Merced a ello, las simplonas canciones campesinas se transformaron en dramáticos monólogos, en trágicas y líricas baladas de amor, en sublimes pastorales, en dulcísimos temas infantiles que expresan la policromía de la naturaleza o los ritos patriarcales. La emotividad de estas composiciones es dignamente sobria; el estilo, claro; el lenguaje, pleno de colorido; la fórmula musical, perfectamente pulida; la sutileza de los matices, la vivacidad y la finura de la composición subrayan la profundidad del contenido. Prueba de ello es su "Anduní", célebre composición acerca de la cual dijo Debussy al escucharla por primera vez: "Si Gomidás sólo hubiera compuesto su "Anduni", ello seria suficiente para inmortalizar su nombre entre los más grandes autores."

Gomidas (Soghomón Soghomonian) nació el 26 de setiembre de 1869 en Keotahlia o Gudina (ciudad armenia de Anatolia) en el seno de una familia humilde. La vida le fue harto difícil. A los 11 años quedó totalmente huérfano siendo trasladado a Etchmiadzin para ingresar en el Liceo Religioso Kevorkian. Pronto, el joven Soghomón demostró sus extraordinarias aptitudes musicales iniciando su perfeccionamiento con M. legmalian. En 1895 es graduado "Vartabed" (título eclesiástico comparado a un doctorado), utilizando a partir de entonces el nombre de un célebre patriarca músico y poeta del siglo VII: Gomidás. Entre 1896 y 1899 sus estudios de musicología en el Conservatorio Privado de Richard Schmidt, en Berlín, junto a H. Pellermann y M. Fritlender y su doctorado en musicología obtenido en la Universidad Imperial Friedrich Wilhelm de aquella ciudad, lo transformaron en un erudito. Realizó múltiples viajes a Francia, Suiza, Italia, Egipto, Cercano Oriente y el Cáucaso donde formó coros populares, ofreció numerosos conciertos, intervino en congresos internacionales versando siempre sobre cuestiones de música popular y religiosa armenia. Fue miembro fundador de la Asociación Internacional de Música, participando activamente en la filial berlinesa. Durante el Genocidio perpetrado por el gobierno reaccionario turco en 1915, Gomidás fue torturado física y mentalmente. Habiendo sido exiliado a los confines del país, fue testigo de la brutal muerte de muchos de sus compañeros, notables escritores, poetas y tribunos armenios: Zohrab, Varuyan, Sevag, Siamanto, Sardarian y muchos más. Si bien, luego del exilio retorna a Constantinopla, bajo la impresión de sobreviviente de las matanzas de su pueblo su equilibrio mental se altera y pierde la razón. Gomidás vivió así largos años en París, totalmente en silencio e inactivo, falleciendo el 22 de octubre de 1935. Sus restos se hallan actualmente en el Panteón de Erevan, el Altar Sagrado para los grandes maestros de las ciencias y las artes.

La vida de Gomidás, que fue plena de infatigable labor y lucha, había sido consagrada íntegramente a su pueblo, a su arte. Sus creaciones enraizadas y enriquecidas a través de las composiciones de seculares tradiciones, determinaron las pautas del desarrollo posterior de la música armenia. Sus canciones continúan brillando cada vez con mayor lozanía y singularidad en los escenarios de todo el mundo. En múltiples oportunidades el público de todas las latitudes pudo deleitarse con las interpretaciones del más importante exponente de sus creaciones, el Cuarteto de Cuerdas Gomidás. Nosotros, a su vez, pudimos hacerlo durante el magistral concierto brindado en setiembre de 1986 en el Teatro Colón, donde provocaron sincera admiración.

Hoy, a 120 años del natalicio de Vartabed Gomidás, somos testigos de la nueva, la segunda vida del maravilloso y genial compositor.

Alejandro Dorumian

Es tiempo ya

Conocemos oraciones? Sabemos rezar? Lo hacemos alguna vez en nuestro hogar?

He aquí las preguntas inquietantes.

La oración la dió Dios al hombre para levantar el alma; la oración es el diálogo con nuestro Creador, es el petitorio más directo con nuestro Padre Celestial. Orar es un consuelo, un acto que tranquiliza nuestro ánimo y aquieta nuestra alma. Orar nos da paz interior y nos hace sentir mejor...

En una reciente encuesta entre sesenta niños de ambos sexos, de 8 a 12 años de edad y de distintos círculos, obtuvimos estos resultados: sólamente 12 niños (alumnos de escuelas armenias) sabían el Hair Mer (Padre Nuestro) de memoria, otros 7 lo sabían a medias; 18 niños sabían el djashaguestzug (oración que se reza antes de las comidas) por hacerlo en las escuelas antes de los almuerzos, no obstante no entender nada, y 3, únicamente 3, rezaban en sus hogares a solas o a veces en familia; nadie conocía otra oración.

Dejamos que cada uno saque su propia conclusión.

Es muy natural que los padres cuidemos la salud física de nuestros hijos, pero ¿qué hacemos por la salud espiritual de ellos?

Es tiempo ya que hagamos algo al respecto.

He aquí algunas sugerencias.

En el hogar: inculcar al niño la costumbre de orar, especialmente al pie de la cama antes de dormir.

Leer en familia las sagradas escrituras, salmos, proverbios, como lo hacían nuestros abuelos, quemar incienso los sábados por la noche o la víspera de las fiestas (daghavar).

En la iglesia: preparar seminarios, conferencias, catequizar, explicar la misa, editar misales y libros de oraciones bilingües, distribuir los domingos folletos explicativos del evangelio del día, crear organizaciones infantiles juveniles de la iglesia, preparar diáconos y coros estables, etc.

En la escuela: enseñanza religiosa, asistencia a misa regularmente, llevar un día por semana durante horario escolar a los alumnos a la iglesia, enseñar cánticos y cantos litúrgicos, confesar y comulgar.

El pueblo armenio ha sido siempre un pueblo creyente. Gracias a su fe ha podido mantener, pese a todas las dificultades su religión y nacionalidad.

Pensémoslo.

HOV

Cena distinta de los padres de Vicente López

Desde el 4 de agosto, todos los viernes a las 21, vienen realizándose en el Restaurante Armenio del Instituto Privado Terzakian (Arenales 1631 - Vte. López), unas cenas que sus promotores - los padres de los alumnos de la Promoción 1991 - consideran distintas por los platos deliciosos que allí se sirven, la distinción del ambiente y la economía del precio. Y ha de ser así, porque al número inicial de 80 comensales que iniciaron esta cena, lo ha triplicado la bonita suma de 260 participantes que son los concurrentes actuales. También hay servicio de comida para llevar.

Será cuestión de probar. Por las dudas, los organizadores aconsejan reservar, entre las 16 y las 22, a los teléfonos: 790-6243, 701-7763 y 799-2191.

Donaciones

Para **Sardarabad** hemos recibido las siguientes donaciones:

Louise Manoogian Simone	U$S 10.000
Comisión Central de ODLA	U$S 9.000
Berge Setrakian	U$S 1.000
Sarkis Jachadourian	U$S 100
Familia Krikorian por aniversario de la muerte de sus padres	A 2.000
Avedis y Zabel Achdjian, por enlace de su hija Elena con el Sr. Esteban Agemian	A 1.000

Historiadores azeríes acusan al Catolicós de incitar a la enemistad y al odio

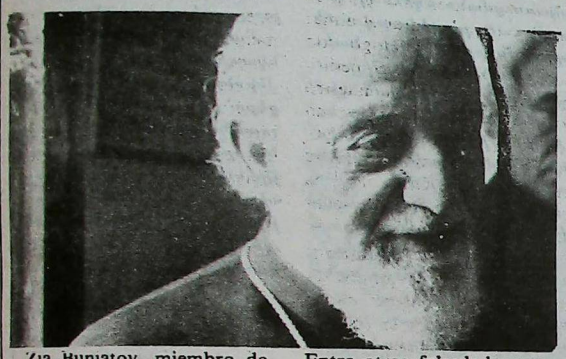

Zia Buniatov, miembro de la Academia Azerbaidjana de Ciencias, famoso por su distorción de la historia de Artsaj, acaba de publicar en Elm, mensuario de la citada academia, un artículo titulado: "Por qué Sumgait?".

El propósito de Buniatov con dicho artículo, es echar culpas sobre los armenios por la masacre de Sumgait en febrero del 88, y "probar" que el movimiento por Artsaj fue instigado y conducido por armenios de la diáspora.

Entre otras falsedades y atroces acusaciones, Buniatov escribe: "Las hostilidades armenias alcanzaron su punto crítico cuando la mafia internacional armenia logró exaltar a Levón Garabed Baldjian, amigo personal del mariscal Ion Antonescu, a la más alta posición".

(Levón Garabed Baldjian es el Catolicós Vazkén I°, y Antonescu fue dictador de Rumania durante la II Guerra Mundial, simpatizante nazi cuyo ejército combatió en el frente ruso junto con las fuerzas alemanas. Terminada la Guerra, Antonescu fue juzgado por traición, siendo hallado culpable y ejecutado.)

Y continúa Buniatov: "Incitado por los magnates de la diáspora, y por los sermones de Baldjian, la propaganda tashnag crecía día a día. Ahí empezaron una serie de virulentas publicaciones. Barouyr Ghazarian (el poeta Baruir Sevag) muy apreciado por Garabed Baldjian y que desapareciera trágicamente, fue el primero en ofender al pueblo de Azerbaidjan. El fue seguido por Silva Gabudikian y otros..."

Ante tan criminales acusaciones, S. S. Vazken I° envió una carta de protesta a las autoridades soviéticas en Moscú, solicitando una audiencia a fin de que Buniatov pueda ser acusado por sus declaraciones incendiarias y penado en consecuencia.

El Consejo Nacional de Artsaj pidió tropas de la U.N.

El lunes 4 de setiembre, el recientemente electo Consejo Nacional de Artsaj apeló al Consejo de Seguridad de las Naciones Unidas, solicitando ayuda ante la creciente penetración de azeríes armados en Artsaj.

La apelación, suscripta por el Presidium del Consejo Nacional de Artsaj, expresa:

"El Consejo Nacional del Montañoso Artsaj, elegido por miembros representativos de los armenios, que constituyen el 80% de los habitantes de la región, apela al Consejo de Seguridad de las Naciones Unidas a fin de que lo asista en el mantenimiento de la seguridad de los armenios.

De acuerdo con el Artículo 2, del 10 de diciembre de 1948 contenido en la declaración de la Asamblea General de las Naciones Unidas, cada hombre tiene derecho a la liberdad. El hombre y su familia no deben ser objeto de discriminación; cada hombre tiene derecho a establecerse en cualquier lugar de su país.

Esta declaración de las Naciones Unidas ha sido siempre desculdada en Artsaj, y hoy nos encontramos frente a una real amenaza de total aniquilación para los armenios que allí residen. Por ello, nuestra demanda tiende a evitar la repetición del Genocidio de Sumgait, y una defensa contra la agresión.

En los pasados meses este pequeño enclave cristiano de 160.000 habitantes, fue asediado bajo las más severas condiciones; asesinatos y actos de violencia son cometidos regularmente y la deportación de gente del pueblo es también un hecho común.

A despecho de las numerosas demandas dirigidas a las más altas autoridades, los líderes de nuestro país no han hecho todavía ningún intento por defender la seguridad del pueblo de la región.

Hoy nosotros apelamos a ustedes, considerando que ese organismo puede garantizar la seguridad del pueblo armenio, incluyendo, si fuera necesario, el despacho de un contingente de tropas de las Naciones Unidas a esta área.

Dejarlo para mañana, puede ser demasiado tarde.

Protección para los armenios

De acuerdo con un artículo aparecido el 6 del corriente en el órgano oficial de Artsaj, el recientemente electo Consejo Nacional de esa región, ha enviado un telegrama urgente al Comité Central del Partido Comunista en Armenia y al Consejo de Ministros de la República, reclamando el envío de tropas **"para garantizar la seguridad del pueblo armenio"** en la región.

El Consejo Nacional de Artsaj se formó el pasado 16 de Agosto con representantes de la población armenia, constituyendo un cuerpo central de gobierno que representa una alternativa del Comité Especial de Gobierno designado por Moscú el 12 de enero de este año.

El siguiente es el texto del artículo en cuestión:

El Consejo Nacional del Montañoso Gharabagh ha enviado un telegrama a la Mesa del Comité Central del Partido Comunista en Armenia, dándole información de la situación extrema que se vive en la región. El telegrama expone que se están preparando medidas de venganza contra la población de Gharabagh. Asimismo reporta que en pocos días fueron armadas bandas desde Bakú, que, vistiendo uniformes policiales, se cobijan en las villas de los azeríes, y su acción futura es impredecible. A ese resecto, no es confiable la capacidad de las fuerzas soviéticas de seguridad que vigilan la región. Y el Comité Especial de Gobierno no es capaz de expulsar a estos contingentes de milicianos que han entrado ilegalmente en Gharabagh.

El Consejo Nacional requiere urgentemente que el Ministro de Seguridad Interna de la República Armenia envíe fuerzas al Montañoso Gharabagh para garantizar la seguridad de la población armenia.

Haroutiunian con el pueblo armenio

En declaraciones formuladas en una entrevista, el líder de Armenia, Suren Haroutiunian, dijo:

"Como Primer Secretario y como hijo de mi pueblo, soy responsable por la vida y el bienestar de los ciudadanos de Armenia.

Nuestro pueblo ya ha tenido bastante dolor y angustia. El terrorismo y el derramamiento de sangre no conducen a ninguna parte. Esta verdad debe ser reconocida y adoptada por todos aquellos que, mediante medios no democráticos, tratan infructuosamente de sabotear el problema de Artsaj.

El Politburó del Partido Comunista, condena la apelación azerí considerándola como compromiso irresponsable y políticamente peligroso".

Legisladores azeríes contra Moscú

Moscú, 15 (AP) Legisladores azerbaidjanos exigieron a Moscú que termine su intervención en el gobierno de Artsaj. En efecto, liderados por el Primer Ministro Ayaz Mutalibov, los diputados han lanzado sus críticas contra Arkadi Volsky, cabeza del Comité del Kremlin designado para gobernar la zona, exigiendo la inmediata disolución de dicho comité y la restauración del gobierno azerbaidjano.

Por su parte, Volsky dijo que "la situación en y alrededor de Artsaj nunca había estado tan tensa ni explosiva como hoy".

Las huelgas ferroviarias no sólo afectan a la industria de Azerbaidjan, sino que prácticamente bloquearon a Armenia, un 87% de cuyo aprovisionamiento llega a través de Azerbaidjan.

"Este bloqueo económico es peor que el que Hitler puso sobre Leningrado", dijo un periodista a Armenpress.

"Esta es guerra económica librada por Azerbaidjan contra Armenia". Y agregó que toneladas de mercadería se están apilando en Azerbaidan, incluídos envíos de ayuda externa para las víctimas del terremoto de diciembre.

Edouard Mirzoian, miembro del Parlamento Armenio, denunció las huelgas en Azerbaidjan que paralizaron las comunicaciones ferroviarias, imponiendo un virtual bloqueo a Armenia.

Según Mirzoian, "las comunicaciones por tren desde Azerbaidan quedaron paralizadas, y las autoridades de Moscú nada hacen por restaurarlas".

Más de 1000 azeríes se congregaron en Bakú frente al Parlamento azerbaidjano, obligando a los parlamentarios a adoptar la decisión que se menciona al principio de esta nota.

«Սարտարապատ»ի 15 ամեակը

1989 տարուան սկիզբները յայտնուած տնտեսական անկայունութեան ու աղաճին ամենէ ծանրակշիռ մէկ հանգրուանին՝ անցեալ Օգոստոսի 20-ին, հիմը կը դըրւէր Թ.Մ.Մ.ի եւ «Սարտարապատ» պաշտօնաթերթի «Սուրէն ու Վըրճինիա Ֆէստճեան» անուան նոր կեդրոնին։

Հիմնադրութեան հանդիսաւոր ձեռնարկը կը զուգադիպէր Շաբաթաթերթիս 15 Ամեակին, որուն եզակի կարեւորութիւնը պերճախօսօրէն կը վկայեն. հոն ներկայ հիմնադիր պատասխանատուներուն յուզումը, ուրախութեան արցունքով թրջուած աչքերը, հռետորներուն խրախուսիչ ելոյթները, ինչպէս նաեւ բարեկամներէ եւ անձնաւորութիւններէ մինչեւ այսօր մեզի հասնող շնորհաւորական հեռագիրները, նամակներն ու նուիրատուութիւնները։

Ցեռադարձ ակնարկ մը տասնըհինգ տարիներու գործունէութեան վրայ՝ ցոյց պիտի տայ թէ՝ այս վերջինը եղած է անհատնում շարք մը զոհողութիւններու, նիւթական թէ ֆիզիքական, եւ ոգի ի բռին յարատեւ պայքարի՝ հարթելու համար անլուր խոչընդոտներ, որոնք չարունակ կը ցցուէին մեր ճանապարհին վրայ։

«Սարտարապատ» գոյառած էր ՌԱԿի կեդրոնական վարչութեան որոշումով, որպէսզի ըլլայ հաւատարիմ բանբերը կազմակերպութեանս լուսաշող գաղափարականին Հարաւ Ամերիկայի հայ գաղթօճախներուն մէջ ու լուսաբանէ հանրային կարծիքը զայն պահելով յարատեւ յարաբերութեան մէջ՝ Սփիւռքի բոլոր գաղթօճախներուն ու Մայր Հայրենիքի հետ։

Այն ժամանակաշրջանին, ՌԱԿի իրատես ու առողջ հայրենասիրութիւնը նախասիրուած թիրախն էր վատ գրպարտութիւններու եւ չարամիտ մեկնաբանութիւններու, որոնք կը փորձէին ներկայացնել մեզ, մեր ուղեգծին խորթ ու օտար գոյներով, աւելին՝ մեր ռամկավարական եւ ազատական սկզբունքներուն տրամագծօրէն ու բացարձակապէս, հակադիր պատճառաբանութիւններով։

Աշխատեցանք ու պայքարեցանք պարկեշտօրէն յօգուտ Մայր Հայրենիքի եւ Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի, անվերապահօրէն թիկունք կանգնելով հայ համազգային հզօրագոյն կազմակերպութեան՝ Բարեգործականին. գոհունակութեամբ կը նկատենք թէ ի զուր չեղան մեր ջանքերը, զոհողութիւններն ու անխոնջ աշխատանքները։

Այսօր՝ փոխուած են ժամանակները. 1988ի փետրուարէն ի վեր արցախեան պահանջատիրութիւնն ու պայքարը յայտարարի բերած են ամբողջ հայութիւնը՝ Արցախէն՝ Հայրենիք եւ Հայրենիքէն՝ Սփիւռք, բոլոր իր գաղթօճախներով. փոքր մխիթարութիւն չէ տեսնել թէ հայութիւնը յուզող բոլոր իրադարձութիւնները միասնական ոգիով ու համագործակցաբար կը դիմագրաւէ մեր ժողովուրդը։

Դեկտեմբեր 7-ի ահաւոր երկրաշարժի վաղորդայնին մէկ սիրտ, մէկ հոգի եղած Սփիւռքը օգնութեան փութաց Մայր Հայրենիքին, եւ այսօր կը մասնակցի անոր վերաշինութեան գործին իր բոլոր միջոցներով, պատրաստ բազմապիսի օժանդակութիւն ցուցաբերելով։

Հայրենի պետութիւնը առաջին անգամ ըլլալով նախաձեռնեց մեր ժամանակակից պատմութեան վերարժեւորման, եւ անցեալի սխալներու սրբագրութեան բոլոր բնագաւառներուն մէջ. «Հըրապարակայնութեան ու վերակառուցման» մղումով կիրարկուած բարեկարգումի շարժումները ինչպէս նաեւ Ս. Էջմիածին – Անթիլիաս մերձեցումը՝ անկասկած պիտի ունենան իրենց շինիչ եւ օրինակելի անդրադարձը Սփիւռքի միասնականութեան հզօրացման վրայ։

Սումկայիթի, Կիրովականի, Նախիջեւանի ու Պաքուի նախճիրներէն յետոյ՝ այսօր Մայր Հայրենիքը, տընտեսապէս, եւ Արցախ պաշարուած ազերիներու կողմէ կ'ապրին ճակատագրական օրեր լինել-չլինելու։ Եւ տակաւին ինչ ըսել Մայր Գաղութ Լիբանանի ողբերգութեան մասին. գաղութ մը որ մինչեւ մօտիկ անցեալին կու տար հայ ղեկավարներու, մտաւորականներու եւ գրողներու երախտաւոր փաղանգներ, պէտք ունի բոլորիս, եւ իւրաքանչիւրիս, անվերապահ օգնութեան։

Ծիշդ է հայ մամուլը, որ չ'ունի օտար լրագրական ըսպասարկութիւններու հզօր միջոցներն ու կարելիութիւնները, կը տուայտի նիւթական շատ վատ կացութեան մէջ, եւ մեծ զոհողութիւններու կը դիմէ պահելու համար իր գոյութիւնը։

Այդպէս է նաեւ «Սարտարապատ»ի պարագան։

Բայց եւ այնպէս երբ նկատի կ'առնենք այդ բոլոր վերոնշեալ նուիրական հարցերը՝ կը համոզուինք որ՝ չստանձնել համապատասխան նուիրական պարտականութիւնները, յանձն չառնել այդ նիւթական հսկայ զոհողութիւնները եւ լոյս չտեսնել պիտի համապատասխանէր դասալքումի։

Ահա թէ ինչո՞ւ «Սարտարապատ» կը շարունակէ, ու պիտի շարունակէ իր սրբազան առաքելութիւնը այս ափերուն վրայ, ո՛չ միայն ծառայելու գաղութին, հայապահպանման, Հայ Դատին ու Մշակոյթին, այլեւ օրը օրին հետեւելու, ապրելու եւ արձագանգելու հայ ժողովուրդի ցաւերուն, ուրախութիւններուն ու նորանոր նըւաճումներուն, հաւատարիմ ՌԱԿի հայրենասիրական բոլորանուէր եւ անշեղ ուղեգծին։

Թ.Մ.Մ.ի եւ «Սարտարապատ» պաշտօնաթերթի հիմնարկէքի արարողութենէն

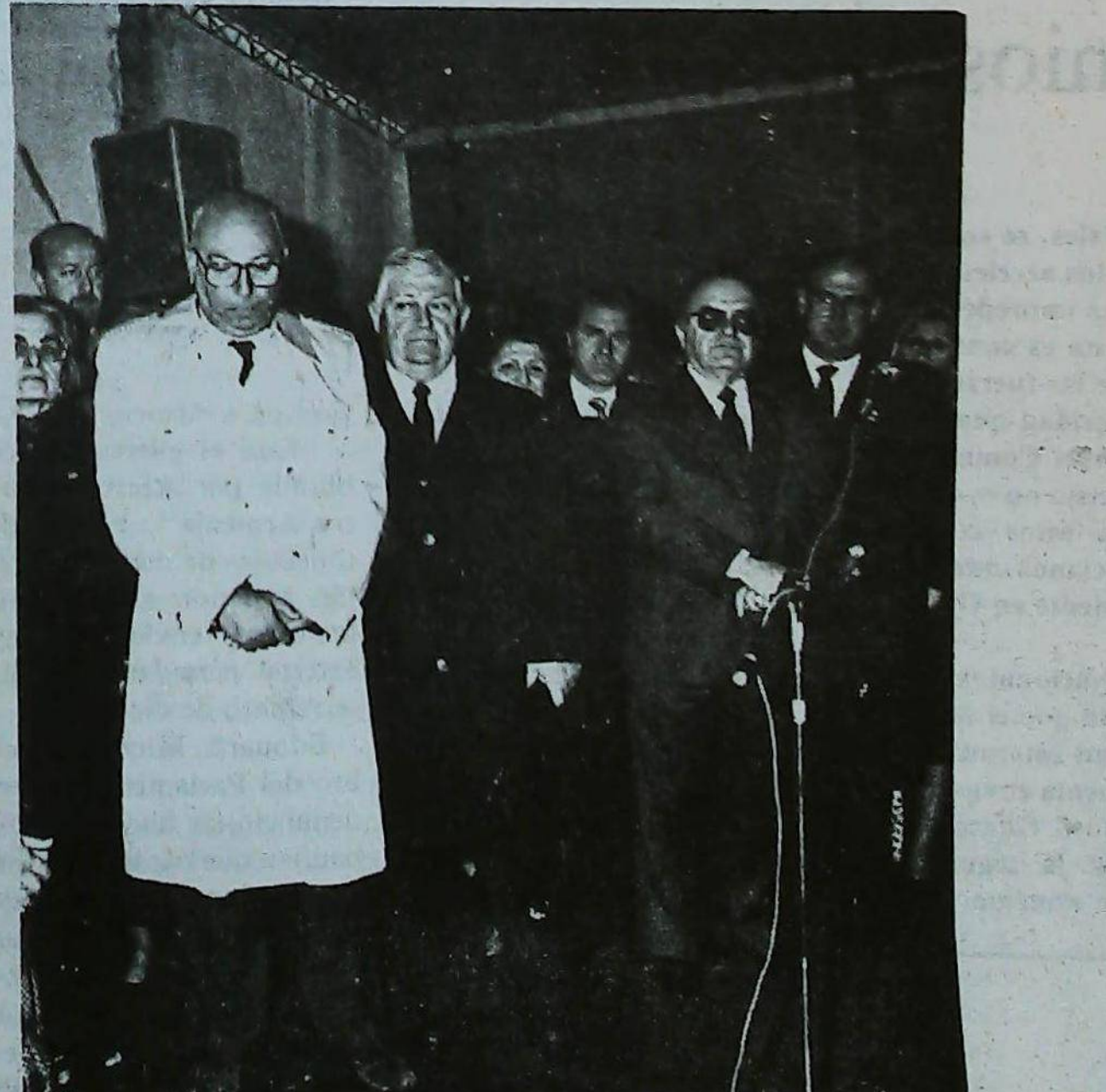

Ձախէն աջ՝ ընկերուհի Իզապէլ Չալեան, Պրնէր. Ռուբէն Քէշիշեան, Երուանդ Երեմէկեան, Յովսէփ Եուսէֆեան (Հ.Բ.Ը.Մ.ի Կեդր. Վարչութիւն) Ընկերուհի Պաղտիկէ Նահապետեան, Աւետիս Պարսամեան, (Թ.Մ.Մ. Հարաւ Ամերիկայի Շրջ. Վարչութիւն) Պրն. Պերճ. Սեդրակեան (Հ.Բ.Ը.Մ.ի Կեդր. Վարչութիւն)

Հիմնարկէքի սիւնը կը շաղախէ Պրն. Գէորգ Սարաֆեան. Ոտքի՝ Ընկերուհի Իզապէլ Չալեան եւ Պրն. Գէորգ Քէշիշեան.

Ընդունելութիւն եւ Մամլոյ Ասուլիս Հայաստանի Արտաքին Գործոց Նախարարին Հետ

Հայաստանի Արտաքին Գործոց Նախարար Անդոլի Մկրտիչեան, որուն կ'ընկերանային Լատին Ամերիկա – Ս. Միութիւն Կոմիտէի քարտուղար Պօրիս Ցիկաչուք եւ սպանական լեզուագիտութեան ամպիոնի վարիչ Խ.Ս.Հ.Մ. «Սպանիա» ընկերութեան Փոխ Նախագահ եւ Խ.Ս.Հ.Մ. Գրողներու Միութեան անդամ Տօքթ. Վսեւոլոդ Վինոկրատով, 18 Սեպտեմբերին Արժանթին [illegible]

Հայրենի պետական հիւրը Հինգշաբթի 21 Սեպտեմբերին այցելեց Հ.Բ.Ը. Միութեան Ալեք Մանուկեան համալիրը, ուր տեղի ունեցաւ մամլոյ ասուլիս, հայ մամուլի եւ ռատիոհաղորդումներու ներկայացուցիչներու հետ, ապա՝ ներկայացան հանրութեան Կիւլեսերեան ընդունելութեան սրահին մէջ, ուր տեղի ունեցաւ դասախօսութիւն եւ հարցազրոյց. աւարտին, ներկաները լունչով մեծարուեցան:

Խ. Հայաստանի Արտաքին Գործոց Նախարարը շրջապատուած Հայ Մամուլի Ներկայացուցիչներով:

Սովետական պատուիրակութիւնը, –որուն կը նախագահէ Անդոլի Մկրտիչեան, մասնաւոր կերպով Խուսթիսիալիստ Կուսակցութեան կողմէ հրաւիրուած է Արժենթինա, Լատին Ամերիկեան երկիրներու հետ բարեկամական եւ այս առթիւ, մշակութային եւ տնտեսական կապերու ամրապնդման նպատակով:

Մամլոյ հարցազրոյցը սկսելէ առաջ, Հ.Բ.Ը. Միութեան ատենապետ Վահրամ Հայրապետեան, Հ.Բ.Ը. Միութեան կեդրոնական Վարչութեան անդամ Պր. Յովսէփ Եուսէֆեանը հրաւիրեց ներկաներուն ծանօթացնելու յարգելի հիւրը:

Ինչ խօսք, ասուլիսի առանցք կազմեցին Արցախի փշոտ հարցն ու Հայաստանի երկրաշարժէն յետոյ որդեգրուած միջոցառումները, բնակարանային, պարենաւորման եւ ճարտարարուեստի կեդրոններուն վերաշինութեան շուրջ: Անդոլի Մկրտիչեան, բոլորին պատասխանեց, կրկին ու կրկին անգամներ յայտնելով թէ՝ արտասահմանեան երկիրներու եւ հայ սփիւռքի արագ օժանդակութիւնը մեծապէս նպաստեցին եւ արագացուցին ստացած վէրքերուն բուժումը: Այս առթիւ շեշտը դրաւ համամիութենական մասշտաբով եղած մեծ օժանդակութեան, ընդգծելով թէ՝ անոր մաս կազմելը ի մասնաւորի այս կարգի պահանջներու ժամանակ զգալի կը դառնայ: Եւ աւելցուց «–Եթէ միայն հայկական կառավարութեան մնար վերաշինութեան աշխատանքները, գուցէ քսան տարի տեւէր, մինչդեռ առաւելագոյն չորս տարի յետոյ ամէն ինչ կ'ունենանք, անպակաս:»

Հարցազրոյցին առաջին հարցումը եղաւ Սարտարապատի խմբագիրին՝ Նորայր Գարատանեանի կողմէ.

– Այսօր, Հայաստան եւ Արցախ պայքարման դրութեան մէջ են: Տնտեսական եւ վերաշինութեան համար եղած առաքումները կը կատարուին Ատրպէյճանի վրայով: Կեդրոնական կառավարութիւնը ի՞նչ միջոցներու կարող է դիմել վերջ տալու համար տնտեսական այս կնճռոտ դրութեան:

Այս մասին յարգելի նախարարը տուաւ հետեւեալ պատասխանը.

– Հարկ է կացութիւնները իրարմէ բաժնել: Անոնք որ Արցախի հետ առնչուած են եւ անոնք՝ որ Հայաստանի: Հայաստանին, Ատրպէյճանի վրայով երկաթուղային ճանապարհով եղած առաքումներուն դադարումը կարող չէ երկար տեւել, որովհետեւ իրաւականօրէն Խ. Միութեան բոլոր հանրապետութիւններու երկաթուղային ցանցը համամիութենական ստացուածք է, որով կարելի չէ ըստ կամս գործել: Այսինքն, առաքումները արգիլել: Այսուհանդերձ, Հայկական կառավարութիւնը սկսաւ զարկ տալ որպէսզի անոնք տարուին Վրաստանի վրայով, ուրկէ 15% կ'օգտուինք, Ատրպէյճանի 85% փոխարէն:

Աւելի դիւրին էր եւ լայն ճանապարհ էր Ատրպէյճանը: Իսկ Արցախին պաշարման վերացման համար, Հայաստան իր բոլոր ներքին օդային սպասարկութիւնները օգտագործել սկսաւ, որով, որեւէ անհրաժեշտութիւն կը կատարուի օդի ճամբով:

Կարելի՞ է որ զինեալ բախում մը տեղի ունենայ Արցախի մէջ հարցումին, Հայաստանի Արտաքին Գործերու Նախարարը ժխտեց, ըսելով թէ կարելի է որ հոս ու հոն անձերու միջեւ պատահարներ տեղի ունենան, բայց զանգուածայնօրէն՝ ոչ: Աւելին, այս շրջանին մէջ խաղաղութեան պահպանման համար Խ. Միութեան ներքին գործոց նախարարութիւնը բանակային ուժ ուղարկած է:

Արցախի Ազգ. Խորհուրդը հարցը ՄԱԿի դիմած է: Ի՞նչ է ձեր կարծիքը, մեր հարցումին, Ա. Մկրտչեան ժպտեցաւ, եւ յայտնեց թէ ՄԱԿը երկիրներու ներքին գործերուն չի միջամտեր: Իսկ Արցախի հարցը Խ. Միութեան ներքին կեանքին հետ առնչուած հարց է:

Վերջապէս, անդրադառնալով նախ մեր այն հարցումին թէ՝ ինչո՞ւ Հայաստանի կառավարութիւնը չի կեցներ դէպի արտաքաղթ դիմող մարդկային հոսքը, ըսաւ.

– Ինծ եւ Հայաստանի կառավարութեան համար ամենէն անախորժ երեւոյթը արտագաղթն է: Համաձայն չենք: Բայց ստիպուած ենք դեմոկրատական սկզբունքներու համաձայն տեղի տալ եւ թոյլատրել որ մեկնին, անո՛նք որոնք Հայրենիքի մէջ մնալ չեն փափաքիր: Այդպիսին կարող չէ որեւէ կերպով օգտակար ըլլալ իր հարազատ ժողովուրդին: Այսուհանդերձ, Ամերիկեան դեսպանական դիմողներու թիւը ինչ կ'ուզէ ըլլայ. Մ. Նահանգներու համար ծանր կշռել սկսած են ա՛յն վճարումները, որ կ'ըլլան ներգաղթողներու օժանդակութեան համար, որոնք առաւելապէս հայեր եւ հրեաներ են: Ամերիկա մտնելու արտօնութիւնները հետզհետէ կը նուազուին:

Յարգելի նախարարը, հետաքրքրական ծանօթութիւններ տուաւ Հայաստանի արտաքին մինիստրութեան հետագայ իրաւասութիւններուն մասին, որով կ'ուսումնասիրուի Մոսկուայէն կախեալ չըլլայ անցագրային եւ այլ յարակից գործողութիւններու մէջ: Այդ պարագային, ըսաւ ան, պիտի դիւրանան արտաշխարհի հետ փոխյարաբերութիւնները եւ զգալիօրէն պիտի արագանան:

Սփիւռքի հայ ճարտարարուեստագէտները հրաւիրեց Հայրենիքի մէջ ներդրումներ ընելու եւ գործարաններ հաստատելու, որու հետեւանքով, կարելի պիտի ըլլայ, եզրակացուց, մեծ հնարաւորութիւններ ունենալ առեւտրական ուժով շուկայի մը վերածելու զայն:

Հարցումները ինչպէս մամլոյ ասուլիսին, նոյնպէս Կիւլեսերեան սրահին մէջ իրարու յաջորդեցին հետաքրքիր ներկաներու կողմէ: Անոնց միջեւ կային կասկածամիտներ, յոռետեսներ, Հայրենիքին այժմու կացութեան մասին:

Տակաւին ցոյցեր կը շարունակուի՞ն Երեւանի մէջ հարցումին, պատասխանեց թէ, Հայաստանի ժողովուրդը աչալուրջ կը հետեւի պատահարներուն, եւ անոնք որոնք ատենին աղմկած էին հրապարակը եւ մէկ օրէն միւսը նշանաւոր դարձած, արդէն ինկած են իրենց բարձունքէն: Հասարակաց կարծիք պատրաստող հայ մտաւորականութեան բոլորը չունին իրենցմէ սպասուած ողջախոհութիւնը, ըսաւ: Հետեւաբար, բոլոր տեսակի հոսանքներ գոյութիւն ունին, եւ արտօնուած են ուզած կերպով արտայայտուելու: Կայ առողջ երիտասարդութիւն մը, որ ուժով փարած է Հայրենիքին եւ անոր իրաւունքներու պաշտպանութեան:

Լունչին եւս Արտաքին Գործոց Նախարարը շրջապատուեցաւ զանազան ազգայիններու կողմէ:

Այստեղ նարժէ յիշել թէ իր ունեցած տեսակցութիւններուն, Արժենթինայի կուսակցութիւններուն քարտուղարները գովասանքով արտայայտուած են իրեն հայ գաղութին աշխատունակութեան, խաղաղ աշխատանքի նուիրուածութեան եւ անոր ընձեռած տնտեսական բարօրութեան մասին:

Անոնց այս դրուատալից եւ ազգային հպարտութիւն պատճառող տպաւորութիւնները այս գաղութի հայութեան մասին, անպայման Հայրենիքի հեռուստատեսիլային հաղորդումներու եւ մամլոյ մէջ արձագանգ պիտի գտնեն, շարունակեց ան:

Միայն Հ.Բ.Ը. Միութեան տրուած է կազմակերպել նման դրուատելի ձեռնարկներ, կոչուած գաղութս յարատեւ յարաբերութեան մէջ պահելու Հայրենիքի իրականութեան հետ.

Ըլլա՛յ իր սեփական հրաւէրով, թէ այլ առիթներով միշտ Բարեգործականը առաջնահերթ դիրքի վրայ կը մնայ՝ հայրենի հիւրերը պատուելու եւ զանոնք պէտք եղած սիրով ու յարգանքով հիւրասիրելու:

Ազերի ակադեմականին վատոգի զրպարտութիւնը վեհին դէմ Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Վազգէն Ա.ի Բողոքագիրը

Ատրպէյճանցի ակադեմական Զիա Բունիաթով, Ատրպէյճանի Ակադեմիայի «Էլմ» ամսագրի 1989ի 19րդ թիւին մէջ ստորագրած է յօդուած մը՝ «Ինչո՞ւ Սումկայիթը» վերնագրով:

Այդ յօդուածով ան զրպարտութիւններ, յերիւրանքներ կ'ընէ հայ ժողովուրդին վրայ դնելով պատասխանատուութիւնները, յատկապէս՝ արտասահմանի հայութեան, մեղքը անոնց վրայ թողլով:

Բունիաթով, ի մէջ այլոց ամբաստանութիւններ կ'ընէ Ամենայն Հայոց Հայրապետ՝ Վազգէն Ա. Կաթողիկոսի հասցէին: Ի միջի այլոց կը գրէ հետեւեալ գարշելի զրպարտութիւնները.

«...Հայերու հակառակութիւնները իրենց գագաթնակէտին հասան այն պահէն յետոյ, երբ միջազգային հայկական մաֆիան բարձրագոյն պաշտօնին բարձրացուց մարաջախտ Իոն Անթոնեսքուի(*) անձնական բարեկամ՝ Լեւոն Կարապետ Պալճեանին (*Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Վազգէն Ա.ին – Խ.*):

«Արտասահմանեան հայ ֆինանսական շրջերու անմիջական դրդմամբ ու Պալճեանի քարոզներուն ներքեւ, դաշնակցական մարտնչող փրոփականտան սկսաւ աճիլ տարուէ տարի:

«Սկսաւ հակընդդէմ հրապարակումներու խրախճանքը:

«Ողբերգականօրէն անյայտացած Պարոյր Ղազարեանը՝ (*Պարոյր Սեւակ – Խ.*) Կարապետ Պալճեանի սիրելին, առաջինն էր որ սկսաւ սեւցնել ատրպէյճանցի ժողովուրդին եւ անոր հետքերով գացին... Սիլվա Կապուտիկեան եւ ուրիշներ...:»

Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետը այս զրպարտագրին դէմ բողոքագիր մը ղրկած է պետական կեդրոնական իշխանութեան մօտ, ու պատասխանատուութեան կը կանչէ Զիա Բունիաթովը:

....

(*) *Մարաջախտ Իոն Անթոնեսքու ռումանացի ղեկավարն էր, որ նացիներուն հետ գործակցեցաւ, եւ ապա որպէս դաւաճան գնդակահարուեցաւ: (Ծ.Խ.)*

Ազերի երիտասարդական զինեալ խումբեր կը մեկնին Արցախ

Իրողութիւնը յայտնի էր արդէն, որ Պաքուի իշխանութիւնները լուռ կերպով կը քաջալերէին ազերի երիտասարդներ, որ մեկնին Արցախ հակահայ գրգռութիւններու եւ յարձակումներու մասնակցելու համար: Այժմ այդ իրողութիւնը իր կողմէ կը հաստատէ Թրքական «Կիւնայտըն» թերթի թղթակից Արտան Զէնթիւրք, որ նոր վերադարձած է Պաքուէն:

Թուրք լրագրողը հայերու հաչւոյն բաւական առասպելներ հիւսելէ ետք, կը գրէ. «Տրուած ըլլալով, որ Ատրպէյճանի Համայնավար Կուսակցութիւնը շօշափելի գործ մը չէ կրցած տեսնել, ատրպէյճանցիները «Ժողովրդական Ճակատ» մը կազմեցին եւ սկսան զօրակոչի ենթարկել իրենց երիտասարդները, եւ խորհրդային բանակէն անկախ՝ տարբեր բանակ մը կազմել: Այդ բանակէն մէկ մասը արդէն սկսած է ղրկուիլ Լեռնային Ղարաբաղ:

Ատրպէյճանի ամէն կողմը երիտասարդները կամաւոր կերպով կ'արձանագրուին զինուորական ցուցակներու, որոնք «Տէսթէ» կը կոչուին»:

Հակառակ համալսարաններու բացման մէկ ամիսով յետաձգումին, «երիտասարդները խումբ առ խումբ Պաքու կուգան: Կարգ մը երիտասարդներ, զինուելէ ետք, Ղարաբաղ գացին: Արդարեւ, այդ շրջանին մէջ հիմնուած Ատրպէյճանի Թուրքերու միլիցիայի կազմակերպութիւնը Գարաչօլլու քաղաքին մէջ գերի վերցուց 7 հայ միլիթաններ, որոնք ատրպէյճանցիներու վրայ յարձակած էին: Անոնք այժմ ժողովրդական ճակատի ձեռքը կը գտնուին»:

Միւս կողմէ կը հաղորդուի, որ Ժողովրդական Ճակատի շղթայազերծած գործադուլը, որ իր մէջ առաւ նաեւ հանրապետութեան կարգ մը քարիւղի գտարաններուն գործաւորները, վերջ գտած է, իշխանութիւնները խոստացած ըլլալով ճանչնալ «Ճակատ»ին օրինաւորութիւնը, ինչպէս նաեւ անոր այն գլխաւոր պահանջը, որ կուսակցութիւնը տէր պիտի կանգնի Արցախի վրայ իր գերիշխանութեան, ու պիտի չհամաձայնի որ Մարզը վարչականօրէն կապուած մնայ Մոսկուայի:

Արցախը՝ Արիւնալի Թատերաբեմ

Զոհեալի այրին՝ Անահիտ Իսրայէլեան, որբացած իր հինգ զաւակներով

Սեպտեմբերի սկիզբը, Լեռնային Ղարաբաղի հիւսիսային շրջանի 850 հոգի հաշուող Պատարա աւանի բնակիչ, 32 տարեկան Ռուբէն Իսրայէլեան զոհ կ'երթար դրացի գիւղաքաղաքէն արձակազէնի մը փամփուշտին, որբացնելով իր 5 զաւակները, ներառեալ՝ նորածին աղջնակը: Զոհին եղբայրը կը վկայէր, որ ահաբեկիչը ազերի հողագործ մըն է, 350 բնակիչ ունեցող Լեռնոյէն:

Այս միջադէպը խորհրդանշականօրէն կը պարզէ այն արիւնալի պատկերը ու մղձաւանջային մթնոլորտը, որոնք ընթացիկ դարձած են Արցախի բնակիչներուն համար: Այս դառն եւ յուսահատական կացութիւնը քաղաքականէն կարծէք վերածուած է ցեղային պայքարի: Միջազգային գործակալութեանց կարգ մը թղթակիցներ, Լեռնային Ղարաբաղի պարագան, նոյնիսկ կը նըմանցնեն լիբանանեան կամ կիպրական տագնապներուն: Ցարդ ի գործ դրուած բոլոր փորձերը՝ կողմերու միջեւ հասկացողութեան մը գալու կամ լուծում մը գտնելու, ձախողեցան: Ընդհակառակը, արիւնալի դէպքերը կը բազմանան, ի հեճուկս զինուորական (աւելի քան 4500 բանակային) ներկայութեան ու պաշարման վիճակի դրութեան հաստատումին: Ցաւով կ'իմանանք, թէ անցեալ շաբաթավերջին, Նախիջեւանի հետ սահմանային երթուղիի մը վրայ, ազերիներ կրակ բացած են Թրքական շրջանէ փախուստ տուող հայերու օթոպիւսին վրայ, համազարկի բռնելով եւ սպաննելով աւելի քան 50 հոգի: Միակ իրագործումը շրջանին մէջ այն է, որ կարելի եղած է առաջքը առնել ընդհանրացած բախումի մը երկու դրացիներուն՝ Հայաստանի եւ Ատրպէյճանի միջեւ:

Ներկայիս, յոյսերը դըրուած են մօտերս կայանալիք Մոսկուայի ժողովին, ուր օրակարգի վրայ է նաեւ Ղարաբաղի հարցը: Ինքնավար Մարզի՝ կեդրոնական իշխանութեանց կողմէ նշանակուած Յատուկ Կառավարման Յանձնախումբի Նախագահը՝ Արքատի Վոլսքի, կ'առաջարկէ տագնապի լուծման համար քանի մը միջոցառումներ: Առաջին՝ վարչական գրեթէ բոլոր իրաւասութիւնները վերահաստատել տեղական ընտրեալ մարմիններուն, պահելով ապահովութեան հակակշիռը: Երկրորդ՝ ստեղծել Լեռնային Ղարաբաղի իրաւական երկմարմին ժողովներ, որոնցմէ մէկը պիտի պաշտպանէ ատրպէյճանցիներու իրաւունքները, իսկ միւսը՝ հայերունը: Պաշտօնական մնացեալ կապերը Ատրպէյճանի հետ պիտի խզուին, եւ սակայն, գէթ առժամաբար, Արցախը պիտի չմիանայ Հայաստանին:

Թէեւ հաւանական չէ, որ այս միջոցառումը լուծումի պիտի առաջնորդէ, բայց առժամեայ հանդարտութիւն մը պիտի հաստատէ, եւ հեռացնէ պատերազմական բախումը կողմերու միջեւ: Այլ կարելիութիւն մըն է նաեւ Շուշին եւ արեւելեան կարգ մը հողամասեր կցել Ատրպէյճանի, ու փոխարէնը հիւսիսային այլ տարածութիւններ միացնել Ղարաբաղի:

Պայթուցիկով բեռնաւոր ինքնաշարժ մը պայթած Երեւանի Հրապարակը

Ամերիկեան «Շիքակօ Թրիպիուն» օրաթերթը իր 27 Օգոստոսի թիւին մէջ կը հաղորդէ նախորդ օրը «Բրաւտա»յի մէջ լոյս տեսած կարեւոր լուր մը, որուն չէր անդրադարձած, դժբախտաբար, «Արմէնփրէս»:

Պայթուցիկով եւ ռազմանիւթով բեռնաւոր կառք մը պայթած է մայրաքաղաք Երեւանի կեդրոնական հրապարակին վրայ, Ուրբաթ, 25 Օգոստոսի երեկոյեան, բարեբախտաբար ոչ մէկ զոհ պատճառելով: Կոտրած են Արմենիա պանդոկին ապակիները:

«Բրաւտա» չ'ըսեր թէ ինքնաշարժը ականուած էր թէ ոչ: Հաստատական պարագային, այդ պիտի նշանակէր, որ ազերիները հակահայ իրենց խաբանարարական արարքներուն նոր «ոճ» մը տուած են, եւ պայթիւնը «ազդարարութիւն» մըն է նոր կարգի ոճրափորձերու խոստումով: Բացասական պարագային, պայթիւնը կարելի է նկատել որպէս պայթուցիկներ պարունակող ինքնաշարժի մը պատահած արկած:

Տոքթ. Խաչիէր Փերես Տէ Քուէյար,
Ընդ. Քարտուղար Միացեալ Ազգերու Կազմակերպութեան,
1, Տակ Համարշօլտ Հրապարակ
Նիւ Եորք, Ն. Ե. 10017

Մեծայարգ Ընդհանուր Քարտուղար

Սեպտեմբեր 14, 1989

Լեռնային Ղարաբաղի պաշարուած հայ ժողովուրդին դէմ կատարեալ համարհեյով տեղւոյն մէջ ներկայ խորհրդային զօրքերը: Ձայնակցելով կոչին, կը դիմենք ձեր անձնական միջամտութեան, կանխարգիլելու համար Ատրպէյճանցի թուրբերուն կողմէ՝ հայոց ուրիշ ցեղասպանութիւն մը:

ՌԱԿ Հարաւ Ամերիկայի
Շրջ. Վարչութիւն

Արժանթինահայերու օժանդակութիւնը Հայաստանի

Հայաստանի Երկրաշարժին Օժանդակութեան Արժանթինահայ Համագործակցական Համակարգիչ Ցանցախումբը հետեւիլ մը ստացաւ Հայաստանի փոխ-վարչապետ Վահիկ Դաւթեանէն, որ գրեթատրած էր անցեալ Ցունիսի վերջաւորութեան գործուած այցելած հայրենի պատկերակները:

Դիտեն, Հայաստանի կառավարման անունով, իր խորին շնորհակալութիւնները կը յայտնէ երկրաշարժէն տուժած հայրենի ժողովուրդին օժանդակութեան համար: Գալով գաղութին պատրաստակամութեան համար: Գալով գաղութին եւ պատուիրակութեան միջեւ ստորագրուած Համաձայնագրի գործնականացման, Հայաստանի փոխվարչապետը, նշելէ ետք քանի մը թեքնիք մանրամասնութիւններ զանազան կէտերու մասին, կը յայտնէ, թէ «մսի հոգեբային գծի հարցը քննարկուում է» մասնագէտներու կողմէ: Հեռատիպին վերջաւորութեան կը յայտնէ, թէ հայրենի մասնագէտները «Մեծ ցանկութիւն ունեն գիտական կապեր հաստատելու» արժանթինցի մասնագէտներու հետ:

Նշելի է, որ Համակարգիչ եւ ֆիզիանական ցանցախումբերու վերջին ժողովին ընացքին որոշուած է մօտ օրէն հայրենիք ուղարկել Համաձայնագրին մէջ նշուած ըրջիկ տարբերակուած-ինքնաշարժը իր բոլոր կազմածներով: Միւս կէտերու իրականացման համար կազմըւած է թեքնիք յանձնախումբ մը, որ արդէն գործի լծուած է:

Դիմում Խորհրդային Միութեան Նախագահ Միխայիլ Կորպաչէվին

Լեռնային Ղարաբաղի եւ Խորհրդային Հայաստանի ապրած ցաւը եւ տագնապից կացութիւնը կը հարկադրէ, որ Սփիւռքահայութեան անունով արտայայտենք մեր խոր մտահոգութիւնը եւ ազգային ըդդվզումը այն վտանգաւոր վիճակին համար, որուն մատնուած է հայ ժողովուրդը:

Իր ազգային, հողային եւ մարդկային իրաւունքներուն պաշտպանութեան համար, խաղաղ միջոցներով պահանջք ներկայացուցած հայ ժողովրդին դէմ, ոճրային արարքներն ու խափանարարութիւնները, որոնք ի գործ կը դրուին ազերիներու կողմէ, ոչ միայն բռնաբարումն են մարդկային իրաւանց միջազգային օրէնքին, այլեւ՝ Խորհրդային Միութեան բազմազգ ժողովուրդներու դաւանած բարեկամութեան մարդկային սկզբունքին:

Ատրպէյճանի կողմէ հաստատուած պաշարումը Խ. Հայաստանի եւ Ղարաբաղի շուրջ, կու գայ տալու նոր ապացոյցը ծրագրուած դաւի մը գոյութեան: Ժողովուրդի կենսական կարիքներու եւ ֆիզիքական ապահովութեան դէմ կիրարկուած այս անհանգուրժելի արարքները, որոնք կը գործածուին ազերի մոլեգնած ամբոխներուն կողմէ, կը վայելեն քաջալերանքը իշխանութիւններուն:

Անըմբռնելի եւ դատապարտելի կը մնան Խորհրդային Միութեան. կեդրոնական իշխանութիւններու կրաւորական կեցուածքն ու անտարբերութիւնը, մէկ կողմէ գործադրուող սանձարձակ վայրագութիւններուն եւ տնտեսական պաշարումին նկատմամբ, միւս կողմէ խորհրդային կեդրոնական կառավարութեան տեղեկատուութեան աղբիւրներու ճշմարտութիւնները ծածկելու ծառայող խեղաթիւրումներուն հանդէպ:

Մենկելով Լեռնային Ղարաբաղի եւ Խ. Հայաստանի հայութեան համար ստեղծուած վտանգաւոր իրավիճակէն, սփիւռքահայութեան անունով կը դիմենք ձեզի, պահանջելով որ,

Խորհրդային Միութեան Կեդրոնական իշխանութիւնները իրենց վերջնական միջամտութեամբ.

Ա.- Անմիջապէս վերջ տան Հայաստանի պաշարման վիճակին:

Բ.- Երաշխաւորեն Լեռնային Ղարաբաղի հայութեան ապահովութիւնը, գործնական բոլոր միջոցառումներով:

Գ.- Վերահաստեն Ղարաբաղի ճակատագիրը, գոհացում տալով շրջանի բնակչութեան արդար պահանջքներուն:

Ս.Դ.Հ.Կ. Կեդրոնական Վարչութիւն
Հ.Յ.Դ. Բիւրօ
ՌԱԿ Կեդրոնական Վարչութիւն

Կորպաչէվ դէմ է որեէ սահմանային փոփոխութեան

Համայնավար Կուսակցութեան կենտկոմը իր Սեպտեմբեր 19ի լիակատար նիստին մէջ (Մոսկուա) զբաղեցաւ ի մէջ այլոց ազգամիջեան փշոտ հարցերով: Նախագահ Միխայիլ Կորպաչէվ ակնարկելով Արցախի Հայաստանի վերադարձին՝ յայտնեց թէ «Անիրականալի են կարգ մը ազգութիւններու ներկայացուցած առաջարկները ներկայ սահմանները փոխելու գծով», աւելցնելով

«Այսօրուան ազգային-հողային բաժանումները խոչընդոտ մը չեն որ զանազան ազգութիւններու պատկանող մարդիկ ապրին բնականօրէն երկրին որեւէ անկիւնը:

Համայնավար Կուսակցութեան կենտկոմը վաւերացուց իր երկօրեայ լիակատար նիստին վերջին օրը, Սեպտեմբեր 20-ին Մոսկուայի մէջ, ժէկ ամիսէ ի վեր չդրաքերութեան դրուած ծրագիր մը:

Սոյն ծրագիրը կը չնորհէ առաւել տնտեսական անկախութիւն ու գերիշխանութիւն Սովետ Միութեան Հանրապետութիւններուն, կը պահանջէ իւրաքանչիւր ազգային խումբի յատուկ շահերուն զոհացումը, եւ կ'ենթադրէ որ անոնց քաղաքական իրաւունքներուն հաւասարութիւնը:

Այս ժողովը ի մէջ այլոց պաշտօնական ըրաւ հինգ պահպանողական ղեկավարներ ամրապնդելով նախագահ Միխայիլ Կորպաչէվի իշխանութիւնը:

Ինչ կը վերաբերի ազգամիջեան հարցերուն՝ ժողովը պահանջեց որ կողմերը մեղմեն իրենց անջատողական կոչերը, բայց եւ այնպէս ընդունեց որ տնտեսութիւնը դրուի առաւել տեղական հսկողութեան տակ:

«Հանրապետութիւնները պարտին պահպանել իրենց անկախութիւնը, եւ իրաւունք ունենալ մասնակցելու հասարակաց որոշումներու որդեգրումին մինչ կեդրոնական կառավարութիւնը պէտք է պահէ անհրաժեշտ միջոցները որոշելու՝ ընկերային դրութեան եւ պաշտպանութեան քաղաքականութեան հիմերը եւ ուղիները»:

«Կեդրոնական իշխանութիւնը նաեւ իր ձեռքերուն մէջ պէտք է պահէ անհրաժեշտ լծակները երաշխաւորելու համար կայուն եւ ուրոյական տնտեսութեան մը զարգացումը. եւ հանրապետութիւնները պիտի ստանան բոլոր համապատասխան իրաւունքները «ընկերվարական գերիշխան պետութիւններու», եւ կարողութիւնը ընելու Սովետ Միութեան բոլոր օրէնքները, որոնք դուրս կ'իյնան կեդրոնական իշխանութեան իրաւասութիւններէն»:

Արմենփրէսի ներկայացուցիչը քննադատելով այս որոշումները՝ ըսաւ «մեր հակազդեցութիւնը կարելի չէ դրական ըլլալ· բայց՝ կը չարունակենք յուսալ թէ լուծումի տարազ մը գտնուի այլապէս՝ իրերը աւելի պիտի վատթարանան:

Հայաստան տնտեսական պաշարման օղակի մէջ

Մինդէլ՝ ի, կիզանիքի տագնապը հասած է իր գագաթին, Հայաստանի մէջ, որուն պարենաւորման 87% կը կատարուի Ատրպէյճանէն անցնող երկաթուղիով:

Ազերիներուն չղթայագիրծած գործադուլը 15 Սեպտեմբերէն ի վեր անդամալուծած է դէպի Հայաստան կատարուող բոլոր առաքումները:

Ջնայած թէ արդէն ազերիները սա կամ նա ճեւով կը բռնադատուին Հայաստան գացող բոլոր ապրանքները, նոյնիսկ ուղեւորական չրջանները վերադարձնութեան համար առաքուած օգնութիւնները, այս գործադուլը տնտեսական քաց պատերազմ մըն է, որ ձեւի գէշ է քան Հիթլերի պարտադրած պաշարումը Լենինկրատի վրայ» ըստ Արմէնփրէսի գործակալին:

Ստեփանակերտի արուեստից վարժարանի հաւաւորման համար 25,000 տոլար

Հայկական կրթական բարեսիրական միութեան Համրային Քարտուղարութիւնը 25,000 տոլարի փոխանցում կատարեց վերջերս, Հայաստանի երկրաշարժի աղետեալներու ֆոնտին:

Այս գումարը փոխանցուեցաւ Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետի հաստատած երկրաշարժի յատուկ ֆոնտին, ու պիտի յատկացուի Ստեփանակերտ քաղաքի մէջ կառուցուելիք արուեստից վարժարանի հաւաւորման նախատեսին:

Արդարեւ, Հայկական կրթական Բարեսիրական Միութիւնը այս գծով խոստում կատարած էր, Ամենայն Հայոց Հայրապետի նախագահութեան տակ, անցեալ Փետրուարին, Նիւ Եորքի մէջ կայացած համագային ժողովի ընթացքին:

Պրն. Ալեք Մանուկեանի Հրաժարագիրը Հ.Ը.Ը. Միութեան Նախագահի Պաշտօնէն

Ինչպէս մեր նախորդ թիւով հաղորդած էինք, Հ.Ը.Ը. Միութեան Կեդրոնական Վարչութեան 26 Օգոստոսի ժողովին, Հ.Ը.Ը. Միութեան Ցկեանս Նախագահ Պրն. Ալեք Մանուկեան յայտարարութեամբ մը յայտնած էր իր որոշումը քաշուելու Միութեան գործօն Նախագահի իր ծառայութենէն: Ստորեւ կը ներկայացնենք հրաժարագիրին պատճէնը:

Պատուելի Կեդրոնական
Վարչական Ժողով Հ.Ը.Ը. Միութեան
Սեպտ. Պրուք, Նիւ Ճըրզի

Յարգելի անդամներ կեդրոնական Վարչական Ժողովի,

Իր 83 տարիներու գոյութեան ընթացքին Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութիւնը միշտ պահպանած է իր կենսունակութիւնը՝ չնորհիւ այն իդեալներուն որ ան քայլ պահած է ժամանակներուն հետ: Հետեւաբար, 36 տարիներու ծառայութենէ մը ետք իմ սրտագին բաղձանքս է մեր սիրելի միութիւնը օժտուած տեսնել վերանորոգուած առաջնորդութեամբ մը:

Մեր հաւատարիմ անդամակցութիւնն ու ժողովուրդը 1953ին մեզի բախտը ընծայեցին մեր խոնարհ ուժերով ծառայելու Պօղոս Նուպար փաշաներու վաստակով նուիրականացած Միութեան Նախագահական Աթոռին: Մեզի համար այդպիսի ջերմեռանդ պարտաւորութիւն մը, պատիւ մը եւ հաճոյք մը եղաւ այդ հանգամանքով մեր կարողութիւնները ի սպաս դնել համազգային մեծ մեծ Միութեան: Այդ տարիները հանդիսացան ճակատագրական շրջան մը հայ ժողովուրդին համար, հայրենիքէն ներս թէ սփիւռս աշխարհի. եւ մեր Միութիւնը ծառայեց իր գործունէութիւնը՝ հայ կեանքի գրեթէ բոլոր բնագաւառներէն ներս, սատարելով ազգապահպանման նուիրական գործին: Մենք բախտաւոր կը զգանք որ մեր պաշտօնավարութեան տարիներուն վայելեցինք մեր անդամակցութեան, գործակիցներուն, բարերարներուն ու գործակցութիւնը, որուն եւ ամբողջ ժողովուրդին անվերապահ նեցուկն ու գործակցութիւնը, որոնց չնորհիւ կարելի եղաւ արձանագրել Միութեան իրագործումները:

Այսօր, երբ իր վախճանին կը հասնի մեր պաշտօնավարութիւնը՝ մեր աչքին առջեւ կը պարզուին անցեալի ու ներկայի կեդրոնական Վարչական ժողովի մեր պաշտօնակիցները, մեր բարերարները, մեր շրջանակներուն պատասխանատուները, մեր անձնակազմերը, մեր համայն անդամակցութիւնն ու հայ մամուլը, որոնց համար ունինք երախտագիտական խորունկ ըզգացումներ: Անոնց աջակցութիւնը, հասկացողութիւնն ու գնահատանքը ներշնչեցին մեզ ու դիւրացուցին այլապէս դժուարին մեր պարտականութիւնները:

Մինչ Բարեգործականը կը պատրաստուի դիտակից արիութեամբ մը դիմագրաւելու հայ կեանքի 21րդ դարու պարտաւորութիւնները՝ կը զգանք թէ տարիքի բերումով մեր ուժերը չեն թոյլատրեր այլեւս մեզի կատարելու նման ոստում մը:

Հետեւաբար մեր Միութեան ղեկավարութիւնը միշտ ամենայն ուժական ձեռքերու մէջ տեսնելու խորունկ ցանկութեամբ՝ կուզանք այսօրուան թուականէն վերջ ետ քաշուելու Կեդրոնական Վարչական ժողովին տրամադրութեան ներքեւ դնել մեր հրաժարականը, միեւնոյն ժամանակ վստահեցնելով բոլորդ թէ մեր կեանքի մնացեալ օրերուն մեր բարոյական, ֆիզիքական եւ նիւթական միջոցներով պիտի չարունակենք սատար հանդիսանալ մեր ազգապարծան Միութեան:

Բոլորիդ մաղթելով չարունակական յաջողութիւն եւ մեր Միութեան՝ պայծառ հորիզոններ, կը մնանք,

Սրտագին եւ անկեղծ զգացումներով՝
Ա. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ
Նախագահ

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

Աղէտահար Ժողովուրդին Տառապանքը Կ'երկարաձգուի

Մօտ է ամիսը ու բանի մը ամիսէն պիտի պատրաստուինք նշելու Դեկտեմբեր 7-ի երկրաշարժին ողբերգութեան տարեդարձը: Պիտի յիշենք մեր հազարաւոր զոհերը, որոնք ճակատագրի մէկ չար խաղով՝ զոհ գացին բրուտութեան անագորոյն հարուածին, ինչ որ լայն չափով հարուածեց մեր միւնուար հայրենիքը: Վատահաբար դեռ երկար տարիներ պիտի յիշենք տառապակոծ հայ ժողովուրդի գլխուն պայթած այս վերջին պատուհասը. իսկ վերապրած ժողովուրդը, անկասկած մինչեւ գերեզման իր մէջ պիտի զգայ աղէտին պատճառած հոգեկան երբեք չսպիացող վէրքերուն ցաւը:

Բայց կեանքը կը խլէ ժամանակին հետ: Չենք կրնար անցեալի մղկտանքներով ապրիլ եւ յուսալ որ՝ աւելի լաւ օրեր ի վերջոյ կուգան: Այդ լաւ օրերը մենք ենք որ պիտի ստեղծենք հաւատով, յամառ աշխատանքով, տոկունութեամբ եւ յարատեւ համբերատարութեամբ: Բայց որպէսզի այդ աշխատանքը պտղաբերի, հարկ է որ մեր ձիգերը համադրենք ու կազմակերպենք ճեւով զանոնք ի գործ դնենք, ծրագրուած հանգրուաններով:

Երկրաշարժին յաջորդող օրերուն, Խորհ. Միութեան նախագահ Միխայիլ Կորպաչով կը յայտարարէր, որ Հայաստանի վերակառուցման ծրագիրները շուտով պիտի մշակուէին եւ գործադրութեան դրուէին, վերաշինութիւնը ամբողջացնելու համար երկու տարուան ընթացքին: Սակայն, շատերու համար, այս խոստումը դժուար իրականանալի թուեցաւ, նկատի առնելով տրամադրուած յարաբերաբար կարճ ժամանակը. իրենց վերապահութիւնը յայտնեցին նաեւ համբաշխային մասնագէտներ, մասնաւորաբար նկատի առնելով խորհրդային դրութեան անատակութիւնը՝ մեծ ծրագիրներ իրենց լրումին հասցնելու, պահանջուած որակով եւ որոշեալ ժամանակամիջոցներու ընթացքին:

Իսկապէս ալ, ետքը ամիս այդ յաւակնոտ յայտարարութիւններէն ետք, աւերեալ շրջաններուն մէջ տիրող ողբերգական կացութիւնը շատ քիչ բարելաւում արձանագրած է: Սպիտակ, Ստեփանաւան, երկրաշարժի կեդրոնի տրամագծին մէջ գտնուող գիւղեր եւ աւաններ տակաւին գրեթէ անպատմելի վիճակ մը կը ներկայացնեն: Անօթեւան ապրիլ բան կէս միլիոն հաշուող հայութեան կարեւոր մէկ մասը տակաւին ժամանակաւոր տուներու մէջ իսկ չէ ամփոփուած. այս պայմաններուն տակ, կարօտեալ վիճակի մէջ գտնուող այդ դժբախտներուն պիտի վիճակուի տառապագին ձմեռ մը եւս բոլորել, միշտ յուսալով եւ սպասելով որ՝ պատսպարումի եւ կանոնաւոր սննդառութեան նուազագոյն մակարդակ մը կ'ապահովուի բոլորին համար: Այստեղ հարց կուտանք, թէ ինչո՞ւ համար անոնք տակաւին կը տուայտին տառապանքի ճիրաններուն մէջ, երբ ամբողջ աշխարհը միլիոնաւոր տոլարներու հասցնող բազմակողմանի օգնութիւն ընծեռեց Հայաստանին. երբ նկատի առնենք թէ՝ Մոսկուան առաջին մէկ օրէն որոշեց միլիոնաւոր ռուբլիի յատկացում ընել ի նպաստ Հայաստանի վերաշինութեան, ու նաեւ զօրաշարժի ենթարկեց Խորհ. Միութեան շինարարական ջոկատները զանոնք Հայաստան ուղարկելով: Մինչ այդ, ամիսներու ընթացքին շարունակ գրուեցաւ, խօսուեցաւ ու համաձայնագրեր ալ ստորագրուեցան վերաշինութեան գծով: Սփիւռքի եւ աշխարհի տարբեր պետութեանց հետ երկկողմանի շինարարական ծրագիրներ մշակուեցան ու պաշտօնական յայտարարութիւններ հրապարակուեցան այդ առնչութեամբ: Դժբախտաբար, ցարդ առնուած գործնական քայլերը նուազագոյն չափով արդիւնաւորուած են:

«Արմենփրէս»ը իր ճանի մը շաբաթ առաջ հրատարակած լրատուութեան մէջ կը հաստատէր, որ տնային վերակառուցումը չափազանց դանդաղ կ'ընթանար ու հետեւաբար ետ մնացած էր, մասնաւորաբար շինութեան նիւթերու պակասին պատճառով: Նաեւ, այն բազմացեղ խորհրդային բանուորները, որոնք Հայաստան կը գտնուին ու հայ գործատուրին ստացած աշխատավարձին հետ բաղդատած, շատ լաւ կը վարձատրուին, բնաւ երբեք տրամադիր չեն երեւար այնճան բարոզուած «եղբայրական» ոգիի մղումով՝ Հայաստանի վերաշինութիւնը իր լրումին հասցնելու: Կացութիւնը այնճան զարհուրեցուցիչ կը թուի ըլլալ, որ Ռուսական Դաշնակցային հանրապետութեան Նախարարներու Խորհուրդը բացառիկ նիստ մը գումարած է Ցունիս 29-ին, քննարկելու համար ռուս գործաւորներու պատասխանատուութիւնը, վերակառուցումի աշխատանքներու կաղացումին մէջ: Այս նիստին ընթացքին, Հայաստանի Կոմկուսի ա. բարտուղար Սուրէն Ցարութիւնեան յայտնած է, որ ռուս գործաւորները ցարդ ոչ մէկ տան կառուցումը ամբողջացուցած են, մէկ բառակուսի մեթր հաշուող ոչ մէկ պատի շինութիւնը աւարտած են: Իսկ Հայաստանի վարչապետ Վլատիմիր Մարգարեանց յայտնած է թէ՝ շինութեան ապրանքներ փոխադրող երկաթուղային կառախումբերը Ռուսիայէն Հայաստան կը հասնին 40 օրէն:

Դեռ շատ բան կայ գրելիք այս մասին: Մեզ անմիջականօրէն մտահոգողը տակաւին անտուն բազմահազար վերապրողներու ճակատագիրն է, գալիք ձմրան ամիսներու ընթացքին:

«ԱԶԱԳԱՆ»

Խ. Հայաստանի Արտաքին Գործոց Նախարարը՝ Պրն. Անաթօլի Մկրտիչեան կ'ըսէ.

«Արցախի գործնական գետնի վրայ (de facto) դուրս եկած է Ատրպէյճանի կազմէն, եւ որեւէ բան չի կրնար փոխել զայս։ Անոր Հայաստանի վերադարձը ընթացքի մէջ է։ Ժամանակի կը կարօտի իրաւաբանական (de jure) վաւերացումը այս իրականութեան»։

Ամէն Սփիւռքահայ պարտի հաւատարմօրէն ծառայել այն երկրին ուր կ'ապրի օգտակար ըլլալ անոր տնտեսական, մշակութային վերելքին։ Մէկ խօսքով՝ ըլլալ տիպար քաղաքացի։ Բայց չմոռնալ իր արմատները։ Լեզուն, մշակոյթն ու պատմութիւնը։

Տոքթ. Խաչիէր Փերես Տէ Քուէյար,
Ընդհանուր Քարտուղար
Միացեալ Ազգերու Կազմակերպութեան,
1, Տակ Համարշօլտ Հրապարակ
Նիւ Եորք, Ն. Ե. 10017

Սեպտեմբեր 13, 1989

Մեծայարգ Ընդհանուր Քարտուղար,

Լեռնային Ղարաբաղի մէջ պաշարուած հայ ժողովուրդին դէմ վայրագութիւնները ամէն օր կը սաստկացնեն, անգօսնելով Խորհրդային զօրքերը։ Ձայնակցելով Ղարաբաղի Ազգային Խորհուրդի Սեպտեմբեր 4, 1989-ի Ձեզի ուղղուած կոչին, կը դիմենք Ձեր անձնական միջամտութեան, կանխարգիլելու համար հայոց ուրիշ ցեղասպանութիւն մը՝ ատրպէյճանցի թուրքերուն կողմէ։

ՌԱԿ Ամերիկայի եւ Գանատայի
Արեւելեան Շրջանային Վարչութիւն
Տօքթ. Յարութիւն Արզումանեան
Ատենապետ

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Կիրակի, 8 Հոկտեմբեր, յաւարտ Ս. Պատարագի Հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Վ. Լոփէսի Ս. Գէորգ Եկեղեցւոյ մէջ, մեր սիրելի կողակիցին, մօր, մեծ մօր եւ ազգականին

ՆԷլլի Պերկամալիի

մահուան քառասունքին առթիւ։

Ներկայս կը ծաւուցանենք ի գիտութիւն հանգուցեալին ազգականներուն եւ յիշատակը յարգողներուն։

Տիար Մարիօ Պերկամալի
Տէր եւ Տիկին Գարլօս Վիվիանա Ուտագիօլա
Տէր եւ Տիկին Ալտօ Բադրիսիա Տի Բաօլօ
Տէր եւ Տիկին Ալեհանտրօ Կրասիէլա Տէկրանտի
եւ թոռները

Խանդավառ մասնակցութիւն Հ.Ռ.Ը.Մ.ի Մելգոնեան Կրթական Հաստատութեան Բացման Հանդիսութիւններուն

Հ.Ռ.Ը.Մ.ի Մելգոնեան Կրթական Հաստատութիւնը (որ կը գտնուի Նիկոսիա – Կիպրոս) կը գրաւէ մենաշնորհեալ տեղ մը Սփիւռքի հայ իրականութեան մէջ՝ ազգային, կրթական, մշակութային մարզէն ներս։ Ան տուած է Ազգիս, աւելի քան 60 տարիներէ ի վեր, իրեւ յաջորդ փաղանքներ՝ մշակներու, մտաւորականներու, ղեկավարներու –հոգեւոր թէ քաղաքական, մասնագէտներու, ինչպէս նաեւ վաստակաւոր ազգայիններու։

Հաստատութեան շրջանաւարտները, մեծ մասամբ յաջողութիւն գտած կեանքի ասպարէզին մէջ, պահած են իրենց երախտագիտութիւնը՝ հանդէպ Բարեգործականի, եւ իրենց կարգին, Ազգին օգտակար կը հանդիսանան, իրենց նուիրատուութիւններով եւ այլ ծառայութիւններով՝ հաւատարիմ իրենց ստացած տոհմային առողջ դաստիարակութեան ինչպէս նաեւ բարերարներու զոհաբերութեան ու նուիրումի բարձր ոգիին։

Ծառայիկայ 21, 22 եւ 23 Հոկտեմբեր, 1989-ին տեղի պիտի ունենան մեծ յուզով, Մելգոնեանի Նորակառոյց Համալիրին, եւ Նիկոսիոյ մասնաժողովի նոր ակումբին բացման եռօրեայ հանդիսութիւնները։

Սփիւռքի ամբողջ տարածքին բազմաթիւ պատուիրակութիւններ պիտի գտնուին հոն, ի մէջ այլոց ամբողջ Հարաւ Ամերիկայի հայ գաղթօճախները։

Գաղութիս Հ.Ռ.Ը. Միութիւնը պիտի ներկայացնեն այս պատմական իրադարձութեան՝ Միութեան կեդրոնական Վարչութեան անդամ Տիար Յովսէփ Եուէֆեան եւ մասնաճիւղի ատենապետ Տիար Վահրամ Հայրապետեան։

Բարի առաքելութիւն։

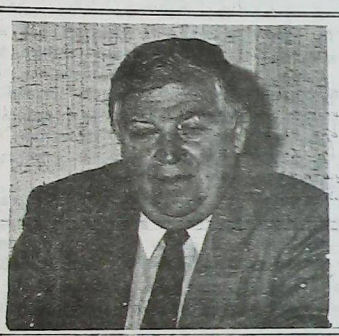

Վերջնագիր Հայաստանի եւ Ատրպէյճանի

1990 տարուան նախահաշիւը եւ ազգութիւններու հարցերը քննարկելու կոչուած Սովետ Միութեան Գերագոյն Խորհուրդը, Մոսկուայի մէջ, 25 Սեպտեմբերին, գումարեց իր Երդ նստաշրջանի բացման նիստը։

Նախագահ Միխայիլ Կորպաչեվ Հայաստանի եւ Ատրպէյճանի սպառնալով բռաւ թէ «եթէ չկարենան լուծել իրենց տարակարծութիւնները՝ պիտի դիմէ զօրեղ միջոցառումներու վերջ տալու համար Ղարաբաղի հարցին»։

Եւ աւելցուց թէ «48 ժամ ժամանակամիջոց տուած է՝ որպէսզի երկու հանրապետութիւնները լուծում մը առաջարկեն երկաթուղային պաշարման, որ անդամալուծած է Հայաստանը»։

Ուաշինկթըն Քաղաքը Մանկապարտէզ Մը Պիտի Կառուցանէ Ստեփանաւանի Մէջ

Մայրաքաղաքի հայ համայնքը ձեռնարկած է կառուցանել Մանկապարտէզ-Մանկանոց մը Ստեփանաւանի մէջ։ Այս ձեռնարկը մաս կը կազմէ Վեհափառ Հայրապետի մեծ ծրագրին, որ է վերաշինութիւնը Ստեփանաւան քաղաքի։

Շինուելիք մանկապարտէզն ու մանկանոցը 200 մանուկներ պիտի պատսպարէ։ Թեմական Պատուիրակի Խորհուրդն ու Ս. Աստուածածին եկեղեցին գումարեցին ընդհանուր ժողով մը, նպատակ ունենալով հանգանակել 300,000 տոլար, գործադրելու այս չինութեան ծրագիրը։

Ժողովը ընտրեց կեդրոնական ծանձախումբ մը, որուն առենապետն է Զօրավար Ալպէր Գահն. Նաեւ նշանակեց երեք ենթայանձնախումբեր – Հանգանակիչ, յարաբերութեան եւ Թեքնիք յանձնախումբ։

Այս առթիւ մայրաքաղաքին Թեմական Պատուիրակի Դիւանը սրտագին կոչ կ'ընէ Մեծագոյն Ուաշինկթընի հայութեան, զօրավիգ կանգնելու աւելն հայու սրտին խօսող նուիրական այս հայրենաշէն ձեռնարկին։

Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետը իր 8 Օգոստոս 1989 թուակիր օրհնութեան գիրով առաջադրած մեծ ու փոքր ծրագիրներու կենսագործման աշխատողներուն ու նուիրատուներուն իր Օրհնութիւնները ղրկած է։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Այսու, հրապարակային մեր շնորհակալութիւնը կը յայտնենք Առաջնորդ Գերշ. Տ. Գրիգորիս Եպս. Բուլիաթեանի, Քահանայից եւ Սարկաւագաց Դասերուն, Հայց. Առաքելական եկեղեցւոյ Կեդր. Վարչական Խորհուրդի, Տոքթ. Գէորգ Գարամանուկեանի Հայկական Ժամին, յուղարկաւորութեան մասնակցողներուն եւ բոլոր անոնց՝ որոնք ծաղկեպսակով, փոխան ծաղկեպսակի՝ բարեսիրական հաստատութեանց եղած նուիրատուութեամբ, այցելութեամբ, նամակով եւ հեռաձայնով մասնակից եղան մեր թանկագին կորուստին՝ ԵՐԷՑԿԻՆ ՆՈՒԱՐԴ ՄԵՀՐԱՊԵԱՆի մահուան առթիւ։

Տ. Շաւարշ Ա. Քհնյ. Մեհրապեան
եւ Ընտանեկան Պարագաները

Las entrevistas de Daniel R. Der Avedissian

Aunque ya transcurrió un mes desde los XII° Juegos Navasartian, consideramos interesante e ilustrativo el contenido de estas entrevistas a líderes de estos encuentros deportivos mundiales.

Alejandra Cayian, una muestra cabal del semillero de U.G.A.B.

A través de la historia de las Olimpíadas de UGAB a nivel Sudamericano, el volleybol ha sido una especialidad en la cual se ha destacado a menudo la filial de Buenos Aires. Esta vez, en los XII° Juegos Navasartian, no fue excepción, ya que tanto en damas como en caballeros se adjudicó el primer puesto en esa competencia.

Por el lado de las chicas el triunfo fue más contundente, pues nuestro representativo venció categóricamente a Montevideo (3-1), San Francisco, EE.UU. (3-0) y a San Pablo (3-0). Pero, claro, esto está dicho por alguien que lo vió de afuera.

Veamos entonces la opinión de Karina Alejandra Cayian, una jóven veinteañera, integrante del conjunto vencedor.

"Yo tenía mucha fe en ganar este torneo. En general, el triunfo resultó fácil, pese a que pensábamos que ante Brasil iba a ser más complicado, según los comentarios de la gente y, además, porque contra ellas perdimos el año pasado".

- ¿Cuál fue el rival más difícil?

- En mi opinión fue con San Pablo, porque salió un partido más parejo. Aunque contra Montevideo llegamos a perder un set. Sin embargo, eso nos pasó por falta de concentración y falta de atención, a lo que se sumó que algunas de nuestras mejores jugadoras no estaban en su día y, entonces, las cosas no salían.

- ¿Cuál es tu mejor golpe, con relación a tu juego?

- Creo que tengo un buen saque y con mucha potencia. Por eso tomo considerable distancia al efectuarlo, porque de lo contrario la fuerza que le doy llevaría constantemente afuera mis envíos.

Su vida en la institución no termina en el plano deportivo. También integra el coro "Shnorhali" que tantas satisfacciones ha dado no sólo a la U.G.A.B. sino también a la colectividad armenia en su totalidad. Por eso, teniendo estos elementos, le preguntamos: - ¿Por qué representas a U.G.A.B. en estas Olimpíadas?

- Porque desde primer grado vengo a este colegio, me crié acá y ahora es como mi casa. Además, porque desde hace unos años entreno y participo en el Campeonato Oficial Metropolitano como parte del equipo.

- ¿Qué cosas rescatás de estos Navasartian?

- Además de la satisfacción de haber salido campeona, para mí es algo maravilloso haber conocido gente. Por otra parte, es la primera Olimpíada Mundial que se hace en nuestro país, por lo que personalmente fue algo nuevo, sumado a que no tengo tanta experiencia en estas competencias porque participo en ellas desde 1985. En fin, fueron momentos hermosos. Entonces, como te decía, lo mejor fue haber salido campeona, y algo que me pone mal es la violencia que se genera a veces en los partidos de fútbol, aunque aquí, afortunadamente, casi no se vio. En estos juegos, por sobre todas las cosas, triunfó la unión de todos los jóvenes armenios.

- Hablando de jóvenes armenios ¿qué papel pensás que debemos desempeñar nosotros desde la diáspora, con relación a los problemas de Armenia?

- Bueno, ellos están bajo el régimen y por eso considero que lo mejor que podemos hacer es mantenernos unidos y no dispersarnos, para crecer y conservar para siempre el ser armenio.

Karina Alejandra Cayian, es una simpática joven armenia que se destaca cultural y deportivamente. En síntesis, es otro producto made in Parecordzagán.

Mardiros Sarafian, el capitán de un fútbol consagrado

Jorge Mardirós Sarafian, más conocido por "Mardo", nació, creció y se desarrolló humana y deportivamente dentro de la filial Buenos Aires de la Unión General Armenia de Beneficencia, institución para la cual consiguió el título de campeón olímpico de fútbol de salón, en el marco de los Juegos Navasartian.

La campaña de su equipo, el Buenos Aires (2), fue realmente brillante. Jugó 5 partidos que los ganó todos, convirtiendo 36 goles y recibiendo solamente 7 en su contra.

Aún queda fresco el recuerdo de la coronación de una verdadera fiesta, quizás el momento más emocionante que dejó este acontecimiento inolvidable para los armenios del mundo, la algarabía de la cual fue uno de sus principales protagonistas.

-Mardo, ¿esperabas este triunfo?

- Ciertamente, cada uno de nosotros cuando empezó el Campeonato creía, aunque moderadamente, pues había un equipo como firme candidato que era Buenos Aires (1). Por eso, de antemano sabíamos que íbamos a estar entre los primeros pero no imaginamos este resultado final.

- ¿Por qué fueron campeones?

- Considero que se dieron algunos factores para ello: el constante orden, el enorme sentimiento y la humildad que volcamos, el cumplimiento de las diferentes metas, el excelente grupo humano, y sobre todo la capacidad del técnico para utilizar los hombres de acuerdo a las distintas circunstancias. Estos atributos nos diferenciaron de nuestros rivales.

- ¿Cuál fue el rival más difícil?

- El oponente a vencer, sin lugar a dudas, fue Buenos Aires (1), por sus individualidades. Nosotros, de antemano, sabíamos que de pasar nuestra zona debíamos enfrentarnos en semifinales. En los papeles ellos eran favoritos, pero demostramos en la cancha que con un juego ordenado les podíamos ganar, e inclusive cumplimos nuestra mejor actuación del torneo.

- Al ganar la semifinal ¿se sintieron campeones?

- No, en el fondo no, porque después de un paso importante, generalmente sobreviene un estado de relajo, que hay que tratar de evitar hasta último momento. Por eso, recién festejamos al terminar con todo.

A eso queríamos llegar y la conversación nos condujo a hablar del tema.

- ¿A qué se debió la indescriptible alegría que se vivió tras la obtención del título? ¿Fue algo especial para vos este éxito?

- Creo que sí, pues la mayoría no tenemos experiencia de este tipo, ya que es un grupo muy joven. A esto sumale el apoyo que nos brindó el público desde el comienzo; y bueno, todo eso hizo que lo viviéramos de manera especial.

Fue autor de 4 tantos a lo largo del certamen, pero en uno de ellos, conquistado en el encuentro definitorio, sorprendió su reacción de ir inmediatamente a abrazar al entrenador.

- ¿A qué obedeció este gesto?

- Lo sentí así, pues considero que este plantel, además del aspecto futbolístico, se basa *fundamentalmente* en un *pilar humano* que siempre nos apoyó desde el banco y nos unió. Ese hombre se llama Alejandro Bernator, nombralo que se lo merece. A él le debemos gran parte de esta alegría, porque ha sabido concientizar al grupo, extraer lo positivo indivudualmente y llevar las cosas adelante, para lograr el campeonato olímpico, que nosotros de un principio no teníamos tan en cuenta.

- Por último, ahora que esto terminó, ¿qué te queda como balance de esa semana?

- Fundamentalmente el título obtenido, pero muy especialmente el halago de haber participado en la final con San Pablo, de un match disputado con la mejor intención, y sin ningún tipo de roces, cosa que es problable en instancias decisivas, y sabiendo que aunque somos eternos rivales, antes que nada nos une la condición de armenios Y bueno, ese fue el clima que reinó en todas las disciplinas, con una toral conciencia de que el rival de turno era solamente un adversario ocasional, al margen del interés que siempre uno tiene por ganar. Eso sí, mostrando constantemente una enorme caballerosidad deportiva. Eso, yo creo que fue lo más importante.

No hay nada más que agregar. Ya lo dijo todo, y hasta se acordó de reconocer los méritos de los demás. Por eso él también los tiene, más allá de haber sido o no campeón, por su conducta intachable y por su lealtad dentro del campo de juego. En fin, por ser todo un caballero, ejemplo deportivo de estos históricos Juegos Navasartian.

